

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel, 18.11.1998
KOM(1998) 586 lopull.

98/0325 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI

sähköistä kaupankäyntiä sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista
näkökohdista

(komission esittämä)

Yhteenveto

I. TAVOITE

II. SISÄMARKKINOIDEN OIKEUDELLISTEN PUITTEIDEN TARVE

1. Nykyisten puitteiden epäselvyys
2. Huomattavat kustannukset
3. Vaikutus eurooppalaisten yritysten investointeihin ja kilpailukykyyn
4. Kuluttajien luottamuksenpuute

III. KÄSITELTÄVÄT KYSYMYKSET

1. Palvelujen tarjoajien sijoittautuminen
2. Kaupallinen viestintä
3. Elektronisessa muodossa tehtävät sopimukset
4. Välittäjien vastuu
5. Riita-asioiden ratkaiseminen
6. Kansallisten viranomaisten rooli ja alkuperämaan periaate

IV. OMAKSUTTU LÄHESTYMISTAPA

1. Puuttuminen sisämarkkinoiden kannalta vain ehdottoman välttämättömiin seikkoihin
2. Kaikkien tietoyhteiskunnan palvelujen kattaminen
3. Kysymysten käsittely samassa säädöksessä
4. Ulkoisten näkökohtien käsittelemättä jättäminen
5. Perusoikeuksiin ja -vapauksiin tukeutuminen
6. Kevyiden, kehittyvien ja joustavien puitteiden luominen
7. Kuluttajansuojan korkean tason takaaminen

Liite: Artiklakohtaiset selitykset

YHTEENVETO

Elektroninen kaupankäynti tarjoaa yhteisölle ainutlaatuisen tilaisuuden lisätä talouskasvua, parantaa eurooppalaisen teollisuuden kilpailukykyä sekä edistää uutta luovia investointeja ja työpaikkojen luomista. Tästä mahdollisuudesta ei voida kuitenkaan saada kaikkea irti, jollei verkkopalvelujen alalla olevia lukuisia oikeudellisia esteitä poisteta. Ala on erityisen tärkeä valtioiden rajat ylittävälle kaupalle ja pk-yrityksille. Tämän direktiiviehdotuksen tarkoituksena on poistaa nämä esteet ja auttaa näin Euroopan unionin kansalaisia ja yrityksiä saamaan täysi hyöty elektronisen kaupankäynnin kehittymisestä Euroopassa.

Vuonna 1997 julkaistussa komission elektronista kaupankäyntiä koskevassa tiedonannossa¹ asetetaan selkeäksi tavoitteeksi luoda johdonmukaiset eurooppalaiset oikeudelliset puitteet vuoteen 2000 mennessä. Ehdotus on tämän tavoitteen mukainen. Sillä laajennetaan ja täydennetään useita muita aloitteita², jotka yhdessä mahdollistavat oikeudellisten esteiden poistamisen ja takaavat yleisen edun mukaisten tavoitteiden, eritoten kuluttajansuojan korkean tason, saavuttamisen. Direktiiviehdotus vahvistaa yhteisön asemaa elektronisen kaupankäynnin oikeudellisia näkökohtia koskevissa kansainvälisissä keskusteluissa, joita käydään parhaillaan erilaisissa kansainvälisissä elimissä (WTO, WIPO, UNCITRAL, OECD). Yhteisöllä on näin ollen tärkeä rooli kansainvälisissä neuvotteluissa, ja sen vaikutus maailmanlaajuisen politiikan laatimisessa elektronisen kaupankäynnin alalla on huomattava.

Direktiiviehdotus perustuu komission vuoden 1997 tiedonannossaan määrittämiin suuntaviivoihin. Siinä säädetään yksinkertaisesta, joustavasta ja dynaamisesta lähestymistavasta ja kiinnitetään erityistä huomiota Internetin omaleimaisuuteen, eri osapuolten rooliin ja itsesääntelyyn. Ehdotuksessa noudatetaan toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteita, sillä siinä käsitellään ainoastaan niitä kysymyksiä, joissa tarvitaan komission väliintuloa. Euroopan parlamentti³ on hyväksynyt nämä aihepiirit, jotka on nimetty myös vuoden 1997 tiedonannossa. Niitä koskevaa työtä tehdään kansallisella ja kansainvälisellä tasolla, ja ammatilliset tahot ja muut asiasta kiinnostuneet osapuolet tarkastelevat niitä parhaillaan.

Verkkopalvelujen tarjoamista koskevan nykyisen lainsäädännön soveltamista pohditaan useilla aloilla. Toisistaan eroavia kansallisia määräyksiä on jo voimassa tai tarkasteltavana, ja myös oikeuskäytäntöihin on ilmestymässä eroavaisuuksia. Direktiiviehdotuksella pyritään poistamaan tilanteen aiheuttamat esteet yhteisöön sijoittautuneilta palvelujen tarjoajilta tarkastelemalla viittä olennaista kysymystä, jotka muodostavat johdonmukaisen kokonaisuuden verkkopalvelujen vapaan liikkuvuuden mahdollistamiseksi. Kysymykset liittyvät läheisesti toisiinsa, sillä

¹ "Eurooppalainen elektronisen kaupankäynnin aloite", KOM(97) 157 lopullinen, 16.4.1997.

² Viimeisimpiä ovat direktiivit, jotka koskevat määräysten avoimuutta, henkilötietojen suojausta ja kuluttajansuojaa etäsopimuksissa, sekä ehdotukset direktiiveiksi ehdolliseen pääsyyn perustuvien palvelujen oikeussuojasta, sähköisistä allekirjoituksista, tekijänoikeuksista ja lähioikeuksista sekä sähköisestä rahasta.

³ Euroopan parlamentin päätöslauselma A4-0173/98 komission tiedonannosta "Eurooppalainen elektronisen kaupankäynnin aloite", 14.5.1998.

elektronisen kaupankäynnin palvelujen esteitä voi ilmaantua taloudellisen toiminnan jokaisessa vaiheessa (myynninedistämisestä ja tavarain tai palvelun myynnistä riita-asioiden ratkaisemiseen), eikä mitään näistä esteistä voida poistaa erikseen (ei esimerkiksi ole mahdollista määrittää palvelujen tarjoajan vastuuta määrittämättä tämän sijoittautumispaikkaa). Euroopan parlamentti on hiljattain antamassaan päätöslauselmassa pyytänyt komissiota nopeuttamaan näihin kysymyksiin johdonmukaisella tavalla puuttuvan direktiiviehdotuksen esittämistä.

Edellä mainitut viisi kysymystä ovat seuraavat:

1) Tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoajien sijoittautumispaikka

Ehdotuksen avulla voidaan poistaa tällä hetkellä vallitseva oikeudellinen epävarmuus määrittelemällä sijoittautumispaikka yhdenmukaisesti perustamissopimuksessa esitettyjen periaatteiden ja tuomioistuimen oikeuskäytännön kanssa. Tämä on olennainen tärkeä asia yhtenäismarkkinoiden toimivuuden kannalta. Lisäksi ehdotuksessa säädetään tietoyhteiskunnan palveluihin kohdistuvien erityisten lupamenettelyjen kieltämisestä ja vahvistetaan tietojen osalta tiettyjä vaatimuksia, jotka palvelun tarjoajan on täytettävä toimintansa avoimuuden takaamiseksi.

2) Kaupallinen viestintä (mainonta, suoramarkkinointi jne.)

Kaupallinen viestintä muodostaa olennaisen osan useimmista elektronisen kaupankäynnin palveluista. Siksi on tärkeää tarkentaa ja helpottaa sen käyttöä. Direktiiviehdotuksessa määritellään mikä on "kaupallista viestintää" ja asetetaan sille tiettyjä avoimuutta koskevia vaatimuksia kuluttajien luottamuksen säilyttämiseksi ja reilun kaupankäynnin edistämiseksi. Jotta kuluttajat voisivat reagoida helpommin haitalliseen toimintaan, ehdotuksessa edellytetään, että sähköpostitse toteutettavan kaupallisen viestinnän on oletava selvästi tunnistettavissa. Lisäksi kaupallista viestintää koskevissa kansallisissa lainsäädännöissä on säänneltyjen ammattien (kuten asianajajan ammatin) osalta sallittava verkkopalvelujen tarjoaminen edellyttäen, että alan eettisiä normeja noudatetaan. Ammattijärjestöjen on laadittava tätä varten käytännesääntöjä.

3) Sopimusten tekeminen verkossa

Elektroninen kaupankäynti ei voi täysin kehittyä, jos sopimusten tekeminen verkossa on hankalaa tällaiseen ympäristöön soveltumattomien, erityisesti muodollisten rajoitusten takia. Jäsenvaltioiden on tarkistettava lainsäädäntöään tältä osin. Direktiiviehdotuksen avulla voidaan lisäksi poistaa oikeudellinen epävarmuus: siinä nimittäin selkeytetään tietyissä tapauksissa sopimuksen syntyhetki kunnioittaen kuitenkin samalla täysin sopimusvapautta.

4) Välittäjien vastuu

Elektronisen kaupankäynnin helpottamiseksi on tarpeen täsmentää verkkopalvelujen tarjoajan vastuuta kolmansilta osapuolilta peräisin olevien tietojen lähettämisen ja tallentamisen suhteen (siltoin kun palvelujen tarjoaja toimii "välittäjänä"). Nykyisen oikeudellisen epävarmuuden poistamiseksi ja jäsenvaltioiden toisistaan eroavien lähestymistapojen yhdenmukaistamiseksi ehdotuksessa säädetään välittäjien vapauttamisesta vastuusta siltoin, kun palvelujen tarjoaja suorittaa "pelkkää

siirtotoimintaa", ja rajoitetaan tämän vastuu muuta "välittäjän" toimintaa koskevaksi. Ehdotuksessa tehdään tarkka kompromissi eri tahojen etujen välillä osapuolten kannustamiseksi yhteistyöhön ja laittoman verkkotoiminnan riskin pienentämiseksi.

5) Täytäntöönpano

Uusien sääntöjen laatimisen sijasta komissio on pyrkinyt varmistamaan yhteisön sääntelyn ja nykyisten kansallisten lainsäädäntöjen tehokkaan täytäntöönpanon. Täytäntöönpanomenettelyjen vahvistaminen edistää todellisten, jäsenvaltioiden väliseen keskinäiseen luottamukseen perustuvien sisämarkkinoiden toteutumista. Tähän pyritään kannustamalla yhteisön laajuisten käytäntöjen laatimista, edistämällä jäsenvaltioiden hallintojen välistä yhteistyötä ja helpottamalla tehokkaiden, vaihtoehtoisten ratkaisumenettelyjen luomista valtioiden rajat ylittävissä riita-asioissa. Samoista syistä ehdotuksessa vaaditaan jäsenvaltioita ottamaan käyttöön nopea ja tehokas, verkkotoimintaan soveltuva muutoksenhakumenettely.

Perustelut

I. TAVOITE

Elektroninen kaupankäynti antaa yhteisölle ainutlaatuisen mahdollisuuden lisätä talouskasvua, parantaa eurooppalaisen teollisuuden kilpailukykyä ja luoda uusia työpaikkoja. Sisämarkkinoiden oikeudelliset puitteet ja euro ovat avainvälineet, joilla voidaan tarttua tähän tilaisuuteen.

Elektroninen kaupankäynti on maailmanlaajuista toimintaa ja edellyttää kansainvälisen koordinoinnin lisäämistä. Euroopan unioni on käynnistänyt Global Business Dialoguen puitteissa keskustelun elektronisen kaupankäynnin vaikutuksista maailmanlaajuisiin markkinoihin. Sillä pyritään varmistamaan, että julkisen ja yksityisen sektorin lähestymistavat ovat johdonmukaisia maailmanlaajuisesti.

Maailmanlaajuisien sääntöjen käyttöönottoa eri aloilla odoteltaessa unionin on toimittava ja luotava Eurooppaan elektronisen kaupankäynnin todelliset yhtenäismarkkinat. Näiden yhtenäismarkkinoiden on taattava, että Euroopan kansalaiset voivat hyötyä tietoyhteiskunnan palveluista ja että toimijat voivat tarjota niitä kaikkialla yhteisössä valtioiden rajoista piittaamatta. Sisämarkkinoiden oikeudelliset puitteet ovat nimittäin elektronisen kaupankäynnin vahvuus ja elektroninen kaupankäynti vastaavasti sisämarkkinoiden vahvuus, koska

- *Eurooppaa rakennettaessa* rajaton elektroninen kaupankäynti edistää Euroopan kansojen välistä vaihtoa ja lähentymistä sekä kulttuurisen monimuotoisuuden tuntemusta
- *Euroopan kansalaisille ja kuluttajille* elektroninen kaupankäynti mahdollistaa parempilaatuisten tuotteiden ja palvelujen hankkimisen huokeampaan hintaan ja johtaa parempaan kansalaisten suojeluun myös yhteisössä eikä ainoastaan jäsenvaltioissa
- *eurooppalaisille yrityksille*, erityisesti pk-yrityksille, elektroninen kaupankäynti tarjoaa huomattavia kasvumahdollisuuksia ja kannustaa investoimaan innovointiin
- *työllisyys kasvaa yhteisössä*. Vaikka ei olekaan mahdollista arvioida elektronisen kaupankäynnin alalla tällä hetkellä työskentelevien henkilöiden kokonaismäärää, tämä toiminta tarjoaa todellisia työllistämismahdollisuuksia. Esimerkiksi joidenkin arvioiden mukaan yhteisössä syntyi vuosina 1995–1997 yli 400 000 tietoyhteiskuntaan liittyvää työpaikkaa. Samojen arvioiden mukaan yksi neljästä yhteisön uudesta työpaikasta syntyy tälle alalle. Arvioista käy ilmi, että tietoyhteiskunnan alalla on tällä hetkellä 500 000 vapaata työpaikkaa ja että niistä 60 prosenttia on pk-yrityksissä, jotka haluavat kehittää toimintaansa elektronisen kaupankäynnin alalla.

Komissio on jo esitellyt lähestymistavan, jolla se pyrkii aikaansaamaan näiden mahdollisuuksien hyödyntämisen. Tiedonannossa "Eurooppalainen elektronisen kaupankäynnin aloite"⁴ komissio ilmoittaa alkuperämaassa suoritettavan valvonnan periaatteeseen perustuvien sisämarkkinoiden oikeudellisten puitteiden luomisesta. Tämä lähestymistapa pyrkii välttämään liiallisen säätelyn ja se perustuu erityoten sisämarkkinoiden vapauksiin, liiketoiminnan realiteettien huomioon ottamiseen ja yleisen edun mukaisten tavoitteiden tehokkaaseen suojeluun. Komissio korostaa, että politiikka on pantava kiireesti käytäntöön, sillä tiedonannossa mainitut toimenpiteet on tehtävä vuoteen 2000 mennessä.

Komission näiden periaatteiden pohjalta tekemän työn, tutkimusten ja eri osapuolten kuulemisen avulla on voitu tunnistaa joukko oikeudellisia ongelmia, joihin on vastattava nopeasti yhteisötasolla. Osana tätä työtä komissio on ottanut erityisesti huomioon *Euroopan parlamentin* lausunnon, jonka se esittää komission tiedonannosta 15. huhtikuuta 1998 antamassaan päätöslauselmassa⁵ ja jossa se mm. pyytää komissiota esittämään direktiiviehdotuksen säätelyn selventämiseksi ja elektronisen kaupankäynnin käyttäjien oikeuksien turvaamiseksi⁶. Komissio on ottanut huomioon myös alueiden komitean ja talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁷ sekä tiedonannon perusteella suorittamansa eri osapuolen kuulemisen ja muut tietoyhteiskuntaa koskevat aloitteet.

II. SISÄMARKKINOIDEN OIKEUDELLISTEN PUITTEIDEN TARVE

Elektroninen kaupankäynti perustuu tietoyhteiskunnan palvelutoimintaan⁸. Kyseessä ovat verkkopalvelut, esim. tavaroiden tai palvelujen myynti taikka kaupallisella viestintällä rahoitetun tiedon jakaminen ilmaiseksi. Nämä palvelut eivät kehity lainsäädännöllisessä tyhjiössä, vaan niitä päinvastoin koskee jo joukko kansallisia, yhteisön ja kansainvälisiä säännöksiä. Mitä tulee sisämarkkinoiden tavoitteisiin (7 a artikla), sijoittautumisoikeuden periaatteisiin (perustamissopimuksen 52 artikla) ja palvelujen tarjoamisen vapautteen (perustamissopimuksen 59 ja 60 artikla), nykyisten oikeudellisten puitteiden tiettyjä näkökohtia on selkeytettävä oikeusturvan lisäämiseksi. Tiettyt juridiset esteet nimittäin haittaavat näiden oikeuksien käyttämistä tai tekevät siitä vähemmän houkuttelevaa tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoajille ja palveluja käyttäville kansalaisille.

1. Nykyisten puitteiden epäselvyys

Tietoyhteiskunnan palveluihin sovellettavien *säädösten eroavaisuus* on johtanut tapauksiin, joissa jäsenvaltio voi vapaan liikkuvuuden periaatteesta poikkeamalla ja tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti valvoa toisesta jäsenvaltiosta peräisin olevia palveluja tai soveltaa niihin omaa lainsäädäntöään. Käytännössä tämä

⁴ KOM (97) 157 lopullinen, 16.4.97, luku 3.

⁵ Päätöslauselma komission tiedonannosta neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle eurooppalaisesta elektronisen kaupankäynnin aloitteesta, A4-0173/98.

⁶ 14. huhtikuuta 1998 annetun päätöslauselman 14 kohta.

⁷ Talous- ja sosiaalikomitean lausunto komission tiedonannosta neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle eurooppalaisesta elektronisen kaupankäynnin aloitteesta, EYVL C 19, 21.1.1998, s. 72.

⁸ Ks. kohta IV luvun 2 kohta.

merkitsee sitä, että palvelun tarjoajan, joka haluaa tarjota palveluaan koko sisämarkkinoiden alueella ja joka noudattaa sen maan sääntelyä, johon se on sijoittautunut, on lisäksi varmistuttava siitä, että sen toiminta on yhteensopivaa 14 muun jäsenvaltion lainsäädännön kanssa.

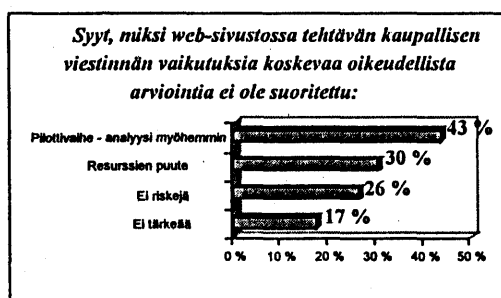
Nykyisille oikeudellisille puitteille on ominaista *suuri oikeudellinen epävarmuus*. Epävarmuus koskee jonkin jäsenvaltion toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneisiin palvelujen tarjoajiin kohdittamien toimenpiteiden laillisuutta (ovatko ne palvelujen vapaan liikkuvuuden periaatteen tai kyseisen periaatteen täytäntöönpanevan johdetun yhteisöoikeuden mukaisia?). Oikeudellinen epävarmuus koskee myös niiden vaatimusten määrittelyä, joita tietoyhteiskunnan palvelujen on noudatettava (missä määrin tiettyä lainsäädäntöä sovelletaan tällaiseen palvelutoimintaan?). Syntymässä oleva, erisuuntainen oikeuskäytäntö paljastaa jo tämän laajan oikeudellisen epävarmuuden, jonka negatiiviset vaikutukset moninkertaistuvat maiden rajat ylittävällä tasolla.

Jotkut jäsenvaltiot ovat aikeissa laatia uusia lakeja, ja näkyvissä on lähestymistapojen eriytyminen toisistaan jo nyt, mikä puolestaan aiheuttaa lyhyellä tähtämellä todellisen vaaran sisämarkkinoiden pirstoutumisesta. Eräät jäsenvaltiot ovat jo alkaneet säännellä tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamista sellaisenaan (D), joissakin on käynnistetty mittava sääntelyn mukautustyö (B, F, Fin, I, NL), ja joissakin laaditaan erityiskysymyksiä koskevia mietintöjä, ehdotuksia tai uusia lakeja (esim. A, F, D, I säänneltyjen ammattien osalta; F, NL, S, UK vastuukysymyksissä; A, B, D, NL, DK, Su sopimusasioissa).

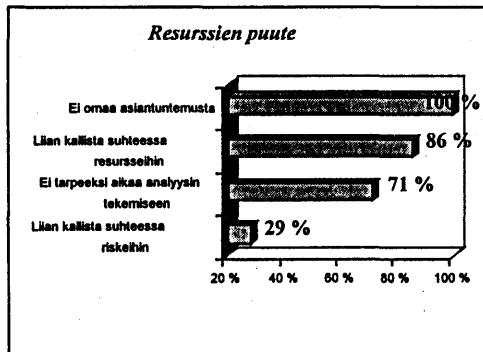
2. Huomattavat kustannukset

Nykyiset oikeudelliset puitteet aiheuttavat huomattavia kustannuksia niille toimijoille, jotka haluavat harjoittaa toimintaansa valtioiden rajojen yli. Osana kaupallista viestintää⁹ koskevaa tiedotetta tehdystä tutkimuksesta käy ilmi kustannusten suuruus ja niiden erityispiirteet.

Oikeudellisten kustannusten merkitys: 64 prosenttia kyselyyn vastanneista toimijoista on tehnyt arvioinnin oikeudellisista riskeistä erityisesti rajat ylittävän toiminnan yhteydessä. Arviointia ei ole tehnyt 36 prosenttia toimijoista, joista 43 prosenttia ilmoitti syyksi sen, että niiden toiminta on vielä pilottivaiheessa, ja 30 prosenttia, että niillä ei ollut varaa arvioinnin tekemiseen.

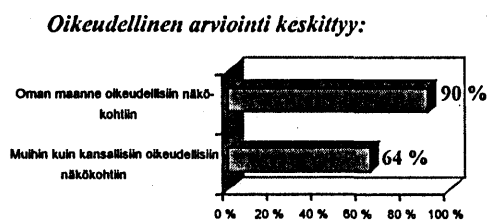
⁹ Kyseessä on kyselylomake, joka lähetettiin komission XV pääosaston tukeman, kaupallista viestintää koskevan tiedotteen mukana ja johon asiasta kiinnostuneet tahot vastasivat. Tähän mennessä on saatu yli 80 vastausta.

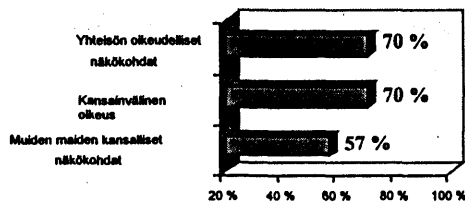
Arvioidut oikeudelliset kustannukset uuden tietoyhteiskunnan palvelun aloittamiseksi vaihtelevat huomattavasti. Useat esimerkit osoittavat, että kustannukset ovat usein suuret: eräs toimija ilmoitti käyttävänsä yrityksen ulkopuolista oikeudellista neuvontaa 3–4 päivää kuukaudessa, eräs toinen sisäistä tai ulkoista oikeudellista neuvontaa 50 tuntia kuukaudessa (mikä merkitsee noin 70 000 Saksan markan suuruista summaa vuodessa), kolmas 50 päivää sisäistä ja ulkoista oikeudellista neuvontaa voidakseen aloittaa uuden palvelun, ja eräs pk-yritys ilmoitti, että sen oli pitänyt palkata kokopäivätoiminen juristi. Eräs elektronisen kaupankäynnin suurista toimijoista ilmoitti käyttävänsä kahdeksaa yrityksen sisäistä juristia, jotka käyttävät asiaan 45 tuntia viikossa, ja 18:aa ulkoista juristia, jotka antavat neuvontaa keskimäärin 157 tuntia viikossa. Sama toimija arvioi, että sen palvelun oikeudellisia puitteita koskeva tutkimus pelkästään Yhdistyneen kuningaskunnan markkinoilla maksoi 60 000 ecua.

Oikeudellisten kustannusten omaleimaisuus elektronisessa kaupankäynnissä: 40 prosenttia niistä, jotka ovat tehneet toimintaansa koskevan oikeudellisen arvioinnin, oli sitä mieltä, että elektronisessa kaupankäynnissä oikeudellinen epävarmuus on suurempi kuin muun tyyppisessä toiminnassa.

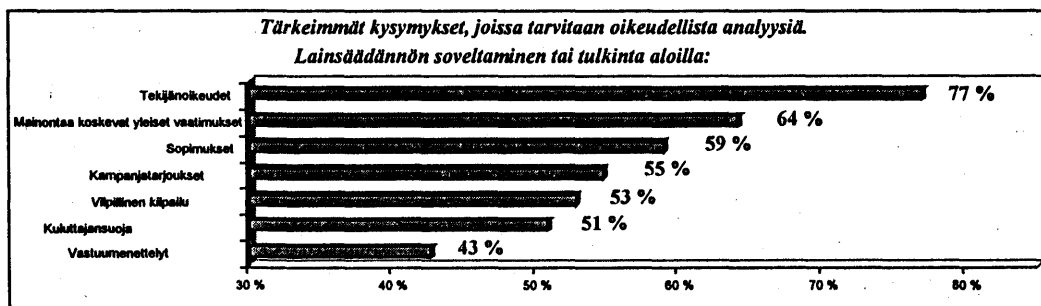
Rajat ylittävä ulottuvuus on myös erityispiirre, sillä 64 prosenttia on arvioinut muiden kuin oman maansa oikeudellisia näkökohtia, ja tästä joukosta 57 prosenttia oli sitä mieltä, että on olennaisen tärkeää tehdä arvio siitä, miten toimintaa kohdellaan muissa jäsenvaltioissa. Lisäksi niiden joukosta, jotka eivät ole tehneet oikeudellista arviointia, ainoastaan 26 prosenttia katsoi, ettei riskejä ole, ja 30 prosenttia olisi suorittanut arvioinnin, jos niillä olisi ollut tarvittavat resurssit.

Muut kuin kansalliset oikeudelliset näkökohdat

Tärkeimmät alat, jotka aiheuttavat oikeudellisia kustannuksia: Tutkimuksesta kävi ilmi, mitkä ovat suurimpia ongelmia aiheuttavat oikeuden alat.

3. Vaikutus eurooppalaisten yritysten investointeihin ja kilpailukykyyn

Toimija, joka haluaa käydä kauppaa elektronisesti koko sisämarkkina-alueella, ei nykypäivänä voi koskaan olla varma siitä, että muut jäsenvaltiot kuin se, johon toimija on sijoittautunut, eivät ala valvoa sen tarjoamaa palvelua tai kohdistaa siihen suoria tai epäsuoria rajoittavia toimenpiteitä. Tämän riskin takia toimijoiden on haettava oikeudellista apua (asianajajilta, konsulteilta jne.) jokaisessa jäsenvaltiossa ja neuvoteltava maan viranomaisten kanssa "vihreän valon" saamiseksi toiminnan laillisuudesta.

Vaikutukset investointeihin: Operaattorit, erityisesti pk- ja mikroyritykset, joilla ei ole varaa tehokkaaseen oikeudelliseen apuun, eivät uskalla hyödyntää sisämarkkinoiden tarjoamia mahdollisuuksia ja investoida toimintansa kehittämiseen Euroopassa.

Vaikutukset eurooppalaisten yritysten kilpailukykyyn: Toimijoiden on suunniteltava palvelunsa siten, että ne soveltuvat kaikkiin jäsenvaltioihin. Tämä ehkäisee innovointiin tehtäviä investointeja ja voi johtaa palvelujen mukauttamiseen sen jäsenvaltion mukaan, jonka rajoitukset ovat tiukimmat. Tämä tilanne vähentää joidenkin pk- ja mikroyritysten kilpailukykyä verrattuna toimijoihin, jotka kykenevät investoimaan uusille elektronisen kaupankäynnin markkinoille pääsyyn liittyvien oikeudellisten riskien arvioimiseen ja siten pitämään toimintansa laillisena.

4. Kuluttajien luottamuksenpuute

Jos kuluttaja ja yleisemmin ottaen palvelujen vastaanottaja tuntee olevansa epävarmassa ympäristössä eikä tarjotun suojan laadusta ole riittävästi takeita, hän ei uskalla tehdä sopimuksia verkossa eikä hyötyä uusista mahdollisuuksista.

III. KÄSITELTÄVÄT KYSYMYKSET

Olemassa olevat oikeudelliset esteet koskevat seuraavia asioita:

1. Toimijoiden sijoittautuminen

Mitä vaatimuksia sellaisen toimijan on täytettävä, joka haluaa alkaa tarjota tietoyhteiskunnan palveluja? Sen selvittämiseksi on määritettävä, mihin jäsenvaltioon toimija on sijoittautunut, jotta saadaan selville, mitä järjestelmää siihen sovelletaan. Tältä osin lähestymistavat eroavat suuresti toisistaan ja on olemassa lukuisia oikeudellisia epävarmuustekijöitä:

- verkkopalvelun *sijoittautumispaikan määrittäminen* on erityisen hankalaa: onko se se palvelin, jolla sivustoa säilytetään, onko se mahdollisuus päästä sivustoon jossakin jäsenvaltiossa vai onko se pelkkä postilaatikko? Jäsenvaltioiden tilanteista näkyy suuri epämääräisyys tässä suhteessa, ja kansalliset viranomaiset, toimijat ja kuluttajat eivät tiedä tarkalleen mitä ajatella
- *lupa- ja ilmoitusmenettelyjä* koskevissa asioissa on myös tiettyä hämminkiä. Useimmissa jäsenvaltioissa tietoyhteiskunnan palveluihin mahdollisesti kuuluvien palvelujen harjoittaminen ei yleensä ole luvanvaraista. Monissa jäsenvaltioissa on käytössä yleinen ilmoitusmenettely, kun taas joissakin ei vaadita mitään muodollisuuksia. Nämä epävarmuustekijät paljastuvat sitä mukaa, kun uudentyyppisiä palveluja luodaan, ja ne voivat aiheutua siitä, että toiminnan määrittely suhteessa olemassa oleviin luokkiin (lehdistö, televiestintä, audiovisuaalinen ala jne.) on ongelmallista.

Sijoittautumisvapauden periaatteeseen nähden (perustamissopimuksen 52 artikla), joka kuuluu jokaiselle, joka haluaa alkaa tarjota palveluja Internetissä, tilanne on epätyytyttävä, ja se on selkiytettävä tämän oikeuden harjoittamisen helpottamiseksi.

2. Kaupallinen viestintä

Kaupallinen viestintä (mainonta, suoramarkkinointi jne.), joka kuuluu luonnostaan suurimpaan osaan elektronisen kaupankäynnin palveluja, on ala, jolla sisämarkkinoiden esteet ovat erityisen suuria:

- Kaupalliseen viestintään liittyvät *nykyiset määritelmät* (esim. "mainonta", "sponsorointi") luovat epämääräisyyttä, kun niitä käytetään verkkopalveluissa. Useimmissa jäsenvaltioissa ei esimerkiksi ole mahdollista saada selkeää vastausta kysymykseen, onko oma Internet-sivusto, hypertekstilinkin tekeminen tai domainin käyttäminen kaupallista viestintää. Tämä on erityisen haitallista siksi, että nykyisten määritelmien tulkinta määrää sen, mitä menettelyä, enemmän tai vähemmän mukautettua, aletaan soveltaa.
- *Säänneltyjen ammattien mainontaa* koskevien määräysten eroavaisuudet ovat eräs ilmeisistä esteistä ammattimaisten palvelujen kehittämiselle Internetissä. Ammattimaisen palvelun tarjoaminen Internet-sivustossa katsotaan nimittäin usein kaupalliseksi viestinnäksi, ja säänneltyjä ammatteja koskevat lainsäädännöt eroavat

huomattavasti tässä kysymyksessä. Monissa jäsenvaltioissa mainonta on täysin kielletty (esim. *asianajajien* ja *lääkärien* ammateissa). Toisissa jäsenvaltioissa järjestelmä taas on paljon joustavampi, erityisesti oikeudellisten ammattien osalta.

- *Vilpillistä kilpailua* koskevilla kansallisilla määräyksillä voi olla hyvin rajoittava vaikutus kun otetaan huomioon, että niiden tulkinta voi johtaa tiettyjen kaupankäynnin käytäntöjen, kuten sellaisten tutustumistarjousten kuin alennusten tai lahjojen, kieltämiseen tai rajoittamiseen. Vaikutus on erityisen ankara, kun kyseessä ovat uudet innovatiiviset markkinointitavat, joita pitäisi käyttää, jotta erottuisi muiden Internetissä tarjolla olevien palvelujen joukosta.
- *Avoimuutta* koskevat vaatimukset (esim. sen ilmoittaminen, että kyse on mainoksesta tai sponsoroinnista) ovat hyvin erilaisia tai epäselviä. Useimmissa jäsenvaltioissa ei ole selkeää ja yleistä velvoitetta ilmoittaa Internet-sivustossa siitä, että kyseessä on kaupallinen viestintä tai kenen lukuun sitä tehdään. Joissakin jäsenvaltioissa tämällytyypiset velvoitteet voivat sitä sijaan seurata yleisistä kuluttajansuojaa tai liiketoimien vilpittömyyttä koskevista säännöistä tai toisaalta kyseisen alan erityismääräyksistä.
- Uudet *häiritsevän* kaupallisen viestinnän käytännöt kuten roskapostin lähettäminen ja mainostaminen keskustelufoorumeissa herättävät keskustelua, joka on jo johtanut siihen, että kansallisissa tuomioistuimissa on otettu kantaa asiaan tai että jäsenvaltiot ovat puuttuneet asiaan sääntelyteitse.

3. Elektronisessa muodossa tehtävät sopimukset

Kaupallisen viestinnän keinoin tapahtuvan rahoituksen ohella verkossa toteutettavat liiketoimet (sopimukset, maksut, tilaukset) ovat toinen suuri tulonlähde Internetissä. Erityisestteet, jotka rajoittavat mahdollisuuksia tehdä verkkosopimuksia rajojen yli, on tunnistettu:

- Tietyt *muotovaatimukset* estävät elektronisessa muodossa olevien sopimusten tekemisen tai johtavat vahvaan oikeudelliseen epävarmuuteen sopimusten laillisuudesta ja pätevydestä. Kyseessä voi olla vaatimus, joka ilmiselvästi estää sopimusten tekemisen elektronisessa muodossa (esim. vaatimus paperille painetustusta sopimuksesta), tai useimmiten epävarma tulkinta tietyistä vaatimuksista kuten "kirjallinen" (paperilla?), "pysyvässä muodossa", "alkuperäinen" jne. Tällainen oikeudellinen epävarmuus ehkäisee selkeästi liiketoimien tekemistä verkossa. Joissakin jäsenvaltioissa on siksi suunnitteilla muutoksia määräyksiin ja oikeuskäytäntöä on jo alettu luoda. Yhteisötasolla äskettäin sähköisestä allekirjoituksesta annettu direktiiviehdotus ei koske muita muotoehtoja kuin allekirjoitusta.
- *Erityistoimet*, joita osapuolet suorittavat tehdäkseen sopimuksen elektronisessa muodossa, johtavat merkittävään oikeudelliseen epävarmuuteen sopimuksen teossa. Mm. samalla OK-kuvakkeen napsautuksella voi olla erilainen oikeusvaikutus eri jäsenvaltioissa (onko kyseessä palvelun tarjoajan tarjouksen vai asiakkaan sopimustarjouksen hyväksyminen?), ja se voi aiheuttaa epävarmuutta sopimuksen tekohetkestä (onko se hyväksymisen vastaanottaminen vai lähettäminen?). Tämä kansallisten oikeusjärjestelmien suuri eroavaisuus yhdessä teknisten erityisominaisuuksien kanssa johtaa epävarmoihin tilanteisiin

"rajattomissa" sopimussuhteissa eritoten kuluttajan kannalta, eivätkä ne ole suotuisia elektronisessa kaupankäynnissä tarvittavan luottamuksen syntymiselle (toinen osapuoli voi oman oikeusjärjestelmänsä mukaan olla sitä mieltä, että sopimus on syntynyt, kun taas toinen osapuoli katsoo oman oikeusjärjestelmänsä mukaan, että sitä ei ole vielä tehty).

4. Välittäjien vastuu

Jäsenvaltioissa esiintyy laajaa oikeudellista epävarmuutta nykyisten vastuujärjestelmien soveltamisesta tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoajiin, kun tarjoajilla on "välittäjän" rooli eli kun ne välittävät kolmannelta osapuolelta peräisin olevaa tietoa (palvelun käyttäjien niille toimittamaa) tai tarjoavat yhteyden näihin tietoihin tai säilyttävät niitä. Juuri tähän toimintaan liittyviä vastuukysymyksiä koskevia aloitteita on tehty (tai alettu tutkia) jäsenvaltioissa.

Koska palvelun tarjoajien tietämys interaktiivisissa viestintäverkoissa siirtämistään tai säilyttämistään tiedoista on rajallista, on vaikeinta määrittää, mikä on laittomia tietoja levittävien ja säilyttävien verkkopalvelujen tarjoajien vastuu ja mikä tiedot aluperin verkkoon laittaneiden henkilöiden vastuu.

Palvelun tarjoajien mahdollisuus valvoa levittämäänsä tai säilyttämäänsä tietoa ei myöskään ole täysin yksiselitteinen.

Jäsenvaltiot, jotka ovat luoneet uuden lainsäädännön tämän ongelman ratkaisemiseksi, ovat ottaneet käyttöön erilaisia periaatteita. Erilaiset lähestymistavat synnyttävät keskustelua jäsenvaltioissa, jotka tutkivat tarvetta säätää asiaa koskeva laki. Vaikka asiaa koskevaa oikeuskäytäntöä ei ole Euroopassa kovin paljon, eroja tuomioistuinten tuomioissa ja perusteluissa on jo havaittavissa.

Sisämarkkinoiden kannalta nämä erot saattavat muodostaa esteen tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamiselle valtioiden rajojen yli (esim. jos jokin jäsenvaltio päättää kieltää toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen palvelujen tarjoajan palvelimelle tallennettujen tietojen käyttämisen, koska kysessä on valtiossa sovellettavaa vastuujärjestelmää pidetään epätyydyttävänä). Joissakin jäsenvaltioissa tämä tilanne voi myös haitata esim. Internet-sivustojen säilytyspalvelujen tarjoamista. Nykytilanne houkuttelee palvelujen tarjoajia sijoittamaan toimintansa jäsenvaltioihin, joiden järjestelmät ovat suotuisia ("forum-shopping"). Tilanne aiheuttaa myös suurta oikeudellista epävarmuutta eri osapuolille (palvelujen tarjoajille, sisällön toimittajille, henkilöille, joiden oikeuksia on loukattu, ja kuluttajille yleensä).

5. Riita-asioiden ratkaiseminen

Oikeudelliset keinot tai tuomioistuinten ulkopuoliset toimenpiteet, joihin voidaan ryhtyä valtioiden rajat ylittävän lainvastaisen toiminnan tapauksessa tai Internetiin liittyvissä riita-asioissa, eivät aina ole riittävän tehokkaita tai sopivia tapojam, jotta palvelun tarjoajat saataisiin tarjoamaan palvelujaan ja palvelujen vastaanottajat, erityisesti kuluttajat, käyttämään niitä. Yhteisöjen tuomioistuin on kuitenkin selvästi

ilmaissut¹⁰, että oikeussuoja on automaattinen seuraus sisärajoittoman alueen vapauksista. Euroopan parlamentti on painottanut välimiesmenettelyyn liittyviä tarpeita¹¹. Internetin omaleimaisuuteen ja rajat ylittäviin palveluihin liittyvä oikeudellisten toimien epäsovinnaisuus ilmenee usealla tasolla:

- *toimintatapojen hitaus*: Laiton toiminta Internetissä aiheuttaa haittoja, jotka leviävät nopeasti maantieteellisesti laajalle alueelle. Niiden torjumiseen tarvittavat kiireelliset keinot eivät ole usein tarpeeksi tehokkaita ja niitä on parannettava.
- *kustannukset suhteessa toiminnan luonteeseen*: Ammattilaisten välisiä riita-asioita lukuun ottamatta Internetiin liittyvät riita-asiat voivat olla pieniä ja vähäisiä summia koskevia (mikromaksuja) tai tietoyhteiskunnan palveluja käyttävien yksityishenkilöiden välisiä (esim. pikkuilmoitukset), joiden osalta ei ole perusteltua ryhtyä raskaisiin tuomioistuimenmenettelyihin, vaan sovittelua erimielisyydet tuomioistuimen ulkopuolella. Tuomioistuimen ulkopuoliseen sovitteluun ryhtymisen ehdot eivät kuitenkaan usein sovi verkkopalveluihin (alkuperäisen välitystuomioistuimen päätöksen jättäminen tuomioistuimelle, osapuolten läsnäolo, ilmoituksen teko jne.).
- *kansallisten viranomaisten käytettävissä olevat keinot*, viranomaisten välinen yhteistyö ja viranomaisten tavoitettavuus eivät aina ole avoimia ja tehokkaita. Tätä näkökohtaa pitäisi lähestyä järjestelmällisemmin, kaikki tietoyhteiskunnan palvelut kattavasti.

6. Kansallisten viranomaisten rooli ja alkuperämaan periaate

Elektronisessa kaupankäynnissä ei ole helppoa määrittää, mikä jäsenvaltio on toimivaltainen valvomaan mitään toimintaa. Joskus sama toiminta voi olla usean eri jäsenvaltion valvonnan ja oikeusjärjestelmän alaisuudessa. Koska tietyn toiminnan taloudellisen ketjun eri osat (sisältö, tietojen säilyttäminen, Internet-yhteys, kaupallinen viestintä jne.) voivat sijaita useiden jäsenvaltioiden alueella, valvontapisteiden ja näin ollen oikeudellisten rajojen määrä lisääntyy. Joskus taas jotakin toimintaa ei valvo edes se jäsenvaltio, jonka alueelle palvelun tarjoaja on sijoittautunut.

Tämä epäselvyys siitä, "kuka valvoo ketä", on haitallista sekä tietoyhteiskunnan palvelujen vapaan liikkuvuuden että näiden palvelujen valvonnan kannalta. On siis tarpeen parantaa kansallisten viranomaisten *keskinäistä luottamusta* selkeyttämällä palvelujen vapaan liikkuvuuden periaatteen soveltamista. Periaate (perustamissopimuksen 59 ja 60 artikla) on merkitykseltään sen suuntainen, että valvontaa suorittaa se maa, johon palvelujen tarjoaja on sijoittautunut (koska jäsenvaltiot eivät saa rajoittaa toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen palvelujen tarjoajan tarjoamia palveluja kuin poikkeuksellisesti).

¹⁰ Asia C-43/95, Data Delecta ja Forsberg, 26.9.1996, ei vielä julkaistu Oikeustapauskokoelmassa, kohta 13.

¹¹ Parlamentin päätöslauselma 14.5.1998, kohta 32.

Koskei ole selkeää, mitä käsitteillä "tietoyhteiskunnan palvelut", "palvelujen tarjoaja" ja "sijoittautuminen" tarkoitetaan, palvelujen tarjoajan valvontatehtävien jakaminen jäsenvaltioiden kesken jää käytännössä epämääräiseksi. Epävarmuus siitä, mitä käsitteellä "sijoittautuminen" tarkoitetaan, estää erityisesti kansallisten viranomaisten vastuualueiden selkeän määrittämisen.

Lisäksi vallitsee *tiedon puute* palvelujen tarjoajan alkuperästä ja toiminnasta. Lainsäädäntöjen tarkastelusta käy ilmi, että useimmissa jäsenvaltioissa ei ole järjestelmällistä tiedotusvelvollisuutta sellaisenaan (eli erillään sopimukseen perustuvasta kaupallisesta tarjouksesta).

Myös tilannetta, jossa toimijoilla *ei ole varmuutta siitä, ettei niiden palveluun kohdisteta rajoittavia toimenpiteitä* toisessa jäsenvaltiossa, on selkeytettävä.

IV. OMAKSUTTU LÄHESTYMISTAPA

1. Puuttuminen sisämarkkinoiden kannalta vain ehdottoman välttämättömiin seikkoihin

Omaksuttu lähestymistapa perustuu siihen, että vältetään törmäyksiä kansallisten oikeusjärjestelmien kanssa ja puututaan asiaan vain silloin, kun se on ehdottoman välttämätöntä rajattoman alueen moitteettoman toiminnan kannalta. Vastavuoroinen tunnustaminen ja nykyinen yhteisöoikeus nimittäin vähentävät uuden sääntelyn tarvetta. Lisäksi osapuolet voivat keskenään ratkaista tehokkaasti monia kysymyksiä. Jäljelle jääviä säänneltäviä aloja on siis vähemmän. Direktiivin ei näin ollen tarvitse kattaa kokonaisia oikeudenaloja, vaan puuttua ainoastaan niiden tarkkaan määriteltyihin osa-alueisiin.

2. Kaikkien tietoyhteiskunnan palvelujen kattaminen

Direktiiviä sovelletaan kaikkiin "tietoyhteiskunnan palveluihin", toisin sanoen kaikkiin etäpalveluina sähköisessä muodossa palvelun vastaanottajan henkilökohtaisesta pyynnöstä toimitettavia palveluihin, joista tavallisesti maksetaan korvaus. Tämä määritelmä on jo otettu käyttöön teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 98/34/EY¹² ja direktiiviehdotuksessa ehdolliseen pääsyyn perustuvien tai ehdollisen pääsyn sisältävien palvelujen oikeussuojasta¹³. Määritelmä kattaa *suuren joukon hyvin monenlaisia* taloudellisia toimintoja, joita voidaan tarjota verkossa. Niitä voivat olla:

¹² EYVL L 204, 21.7.1998, s. 37, sellaisena kuin se on muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 98/48/EY, annettu 20 päivänä heinäkuuta 1998, teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä annetun direktiivin 98/34/EY muuttamisesta, EYVL L 217, 5.8.1998, s. 18.

¹³ Neuvoston 29. kesäkuuta 1998 vahvistama yhteinen kanta 43/98 ehdolliseen pääsyyn perustuvien tai ehdollisen pääsyn sisältävien palvelujen oikeussuojasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/.../EY hyväksymisestä, EYVL C 262 19.8.1998, s. 34.

- yritysten toisille yrityksille tai kuluttajille tarjoamat palvelut
- tavaroiden tai palveluiden myyntipalvelu sekä vastaanottajalle ilmaiset palvelut¹⁴ (rahoitus hoidetaan useimmiten kaupallisen viestinnän avulla)
- palvelut, joiden avulla voidaan ostaa tuotteita tekemällä liiketoimia elektronisesti verkossa. Tällaisia palveluja ovat esim. interaktiiviset etäostokset, elektroniset kauppakeskukset jne. (se, ettei tavaraa toimiteta verkon välityksellä, ei estä etäostamista olemasta tietoyhteiskunnan palvelu).
- hyvin monenlaiset alat ja toiminnot kuten elektroniset sanomalehdet, opetuspalvelut, tietosanakirjat verkossa, tiettyjen tuotteiden kuten autojen myyntipalvelut, matkailupalvelut, ammatinharjoittajien palvelut (asianajajat, lääkärit, tilintarkastajat jne.), asunnonvälitys, virtuaaliset supermarketit, pikkuilmoitukset, ilmoitustaulut (BBS), työnhakupalvelut, hakukoneet, ajanvietepalvelut, videopelipalvelut, www-yhteyspalvelut, keskustelufoorumit jne.

Kaikkien palvelujen kattaminen on olennaisen tärkeää, sillä niiden kaikkien on päästävä hyötymään sisämarkkinoista, ja ne tarvitsevat oikeudelliset puitteet voidakseen kehittyä tarvitsematta kiinnittämättä huomiota valtioiden rajoihin. Lisäksi Internetin taloudellisen merkityksen kasvaminen osoittaa, että sama palvelun tarjoaja voi suorittaa monenlaisia palveluja valtioiden rajojen yli.

3. Kysymysten käsittely samassa säädöksessä

Jäljellä olevia esteitä on käsiteltävä samassa säädöksessä *kyseisten palvelujen taloudellisen toiminnan eri vaiheiden kattamiseksi*: toiminnan harjoittamiseksi on ensin sijoitettava jonnekin, tehtävä kaupallista viestintää, tehtävä sopimus vastaanottajan kanssa, riitatapauksessa selvitettävä vastuukysymykset ja löydettävä riitojen ratkaisukeinot jne. Sen mukaan mitä komissio 16. huhtikuuta 1997 antamassaan tiedonanosssa¹⁵ ilmoitti, se on tunnistanut tässä taloudellisessa ketjussa ne avaintekijät, joissa tarvitaan yhteisön pelisääntöjä, jotta kyseinen toiminta ei kohtaisi esteitä valtioiden rajat ylittävällä tasolla.

On olennaista, että toiminnan eri vaiheet käsitellään yhdessä samassa säädöksessä, jotta *toimija voisi käytännössä tukeutua direktiivin tarjoamaan takuuseen* ja harjoittaa toimintaansa tosiasiallisesti "ilman rajoja". Sen puuttuessa jäsenvaltio voisi aina ryhtyä jotakin toiminnan osaa koskeviin toimenpiteisiin ja estää näin saavuttamasta yhteisön tavoitetta, joka on taata sisärajattoman alueen moitteeton toimivuus.

¹⁴ Palvelun määritelmä ei edellytä sitä, että vastaanottaja maksaisi palvelusta. Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan käsite suoritukset, joista "tavallisesti maksetaan korvaus" (perustamissopimuksen 60 artikla, jossa määritellään, mikä on palvelu), ei viittaa annetun palvelun konkreettisiin rahoitustapoihin ("artiklassa 60 ei edellytetä, että palvelusta hyötyvä maksaa siitä" - asia C-352/85, 16 kohta), vaan toimintaan, jolla on "taloudellinen luonne", tai "taloudelliseen vastineeseen" (asia 109/92, 15 kohta).

¹⁵ 3 luku, 40 kohta ja seuraava.

Esteiden käsittely samassa säädöksessä *takaa* lisäksi *johdonmukaisuuden kokoamalla yhteen toisistaan riippuvat kysymykset*. Direktiivin säännökset ovat ratkaisu ongelmiin, joita on tarkasteltava yhdessä, sillä ehdotetut ratkaisut ovat useimmiten yhteisiä monille tietoyhteiskunnan palveluille ja yhteydessä toisiinsa.

4. Ulkoisten näkökohtien käsittelemättä jättäminen

Kansainvälisiä sääntelypuitteita ei vielä ole, joten direktiiviä sovelletaan ainoastaan silloin, kun palvelun tarjoaja on sijoittautunut johonkin jäsenvaltioista. Direktiiviä ei tässä vaiheessa sovelleta yhteisön ulkopuoliseen maahan sijoittautuneen palvelujen tarjoajan tarjoamiin tietoyhteiskunnan palveluihin.¹⁶ Käytännössä tämä tarkoittaa, että

- yhteisön ulkopuoliseen maahan sijoittautunut palvelujen tarjoaja *ei voi hyötyä* direktiivin takaamista *sisäraajattoman alueen mahdollisuuksista*. Voidakseen hyödyntää näitä mahdollisuuksia, palvelujen tarjoajan on sijoitettava johonkin jäsenvaltioista.
- Direktiivi ei vaikuta
 - . yhteisön kansainvälisiin oikeuksiin ja velvoitteisiin
 - . elektronisen kaupankäynnin oikeudellisista näkökohdista kansainvälisissä organisaatioissa käytyjen erilaisten keskustelujen tulokseen.

Tämä lähestymistapa selittyy sillä, että direktiivin tavoitteena on taata sisämarkkinoiden moitteeton toimivuus ja että yhteisö osallistuu jo aktiivisesti erilaisiin töihin, joiden tarkoituksena on luoda tietoyhteiskunnalle yleiset puitteet.

On selvää, että direktiivissä omaksuttua, sisämarkkinoihin perustuvaa lähestymistapaa ja erityisesti alkuperämaan periaatteen soveltamista ei voida tässä vaiheessa ottaa käyttöön tuleviin kansainvälisiin neuvotteluihin soveltuvana mallina, koska tällaista lähestymistapaa voidaan käyttää ainoastaan silloin, kun oikeudellinen yhdentyminen on riittävää.

5. Perusoikeuksiin ja -vapauksiin tukeutuminen

Tietoyhteiskunnan palvelut ovat samalla kertaa sekä perustamissopimuksen 59 ja 60 artiklan mukaisia palveluja että tiedotuskeinoja, joita koskee Euroopan ihmisoikeusyleissopimuksen 10 artiklassa määrätty sananvapauden periaate. Toiminnassa voidaan näin ollen käyttää hyväksi sekä palvelujen vapaan liikkuvuuden, sijoittautumisvapauden että sananvapauden periaatteita. Tämä olennainen piirre

¹⁶ On huomattava, että käytettyjen teknisten apuvälineiden maantieteellistä sijaintipaikkaa ei oteta huomioon (sijoittautumista määritettäessä ei käytetä tekniikkaan vaan taloudelliseen toimintaan liittyviä perusteita). Näin ollen tietoyhteiskunnan palvelut, joissa käytetään yhteisön ulkopuolisessa maassa sijaitsevia teknisiä keinoja, kuten palvelinta, kuuluvat direktiivin piiriin, jos palvelun tarjoaja on sijoittautunut yhteisöön. Vastaavasti yhteisön ulkopuoliseen maahan sijoittautunut palvelun tarjoaja, joka käyttää yhteisön alueella sijaitsevaa palvelinta, ei kuulu direktiivin piiriin.

oikeuttaa soveltamaan sisämarkkinoiden periaatteita ja erityisesti 3 artiklaa, jossa säädetään, että jäsenvaltiot *eivät saa rajoittaa* toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen ja sen oikeusjärjestelmän piiriin jo kuuluvan palvelujen tarjoajan *tarjoamia palveluja*

6. Kevyiden, kehittyvien ja joustavien puitteiden luominen

Direktiivissä otetaan huomioon, että elektronisen kaupankäynnin kehittyminen on aluillaan, että sitä ei pidä rajoittaa hätiköidyillä ja soveltumattomilla säännöillä ja että eri osapuolet pystyvät sääntelemään useita seikkoja. Direktiivi perustuu lisäksi säännöstöön, jossa on kaikki sisämarkkinoiden toteuttamiseksi jo hyväksytyt direktiivit. Ensisijaisena tehtävänä ei siis olekaan laatia joukkoa uusia sääntöjä, vaan pikemminkin koordinoita elektroniseen kaupankäyntiin sopimattomien kansallisten lainsäädäntöjen mukauttamista ja uudenaikaistamista sekä taata nykyisten sääntöjen tehokas soveltaminen. Tämä huolenaihe on esimerkiksi sen taustalla, että

- direktiivissä keskitytään ainoastaan niihin perusvaatimuksiin, jotka jäsenvaltioiden on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöään, *mihin tahansa* säädösluokkaan tai menettelyyn perusvaatimukset sitten sijoitetaan
- direktiivissä on säännöksiä, joiden tarkoituksena on antaa eri osapuolten tai kansallisten viranomaisten huolehtia direktiivin tiettyjen säännösten *soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä* direktiivissä kannustetaan *eurooppalaisten käytäntöjen laatimiseen*, sillä osapuolet voivat itse ratkaista monet elektroniseen kaupankäyntiin liittyvät kysymykset ilman, että asiaan on tarvetta puuttua lainsäädännöllisin keinoin
- tiettyjen alojen tai toimintojen erityisominaisuuksien huomioon ottamiseksi direktiivissä säädetään *sisämarkkinoiden periaatteisiin tehtävistä poikkeuksista*, jotka ovat tuomioistuimen oikeuskäytännön kanssa yhdenmukaisia.

7. Kuluttajansuojan korkean tason takaaminen

Kun otetaan huomioon merkitys, joka elektronisella kaupankäynnillä on Euroopan palveluteollisuudelle, ja että sen kehitys on vasta aluillaan, on tärkeää olla kahlitsematta sitä ja edistää alan kasvua takaamalla samalla yleisen edun mukaisten tavoitteiden, kuten kuluttajansuojan, tehokas toteutuminen. Siksi direktiivissä säädetään joukosta toimenpiteitä, joilla vahvistetaan kuluttajansuojaa ja lisätään kuluttajien luottamusta uusiin Euroopassa syntyviin palveluihin. Direktiivissä mm.:

- säädetään kansallisten viranomaisten suorittamasta tehokkaasta valvonnasta laittoman toiminnan alkulähteellä (siinä jäsenvaltioissa, johon kyseessä oleva yritys on sijoittautunut), mikä *vähentää laittoman toiminnan vaaraa* Internetissä Euroopassa. Direktiivillä asetetaan kansalliset viranomaiset vastuuseen yleisen edun suojelemisesta ei vain oman valtionsa rajojen sisäpuolella, vaan myös koko yhteisössä ja muiden jäsenvaltioiden kansalaisten edun mukaisesti.
- asetetaan toimijoille *tiedotusta ja avoimuutta* koskevia velvoitteita, jotka ovat välttämättömiä, jotta kuluttaja voisi tehdä perusteltuja päätöksiä

- säädetään joistakin uusista *sopimussuhteiden* takuukeinoista, joita ovat mm. velvoite tarjota käyttäjille keinot korjata toimintavirheensä, verkkosopimuksen syntyhetken selkiyttäminen ja palvelun tarjoajalta edellytetty vastaanottoilmoituksen lähettäminen
- taataan parhaat *muutoksenhakukeinot* kannustamalla laatimaan käytännesääntöjä, mahdollistamalla riita-asioiden sovittelu elektronisessa muodossa tuomioistuinten ulkopuolisin ratkaisukeinoin (sovittelu, välimiesmenettely), tehostamalla ja nopeuttamalla muutoksenhakua tuomioistuimessa sekä perustamalla jäsenvaltioihin kuluttajan apuna toimivia yhteispisteitä.

Direktiivissä jätetään lisäksi jäsenvaltioille mahdollisuus ryhtyä kuluttajansuojelullisista syistä ja tietyin ehdoin toimenpiteisiin, jotka rajoittavat tietoyhteiskunnan palvelujen vapaata liikkuvuutta erityisesti kuluttajien kanssa tehtävien sopimusten alalla.

On myös huomattava, että sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista tehdyn Rooman yleissopimuksen kriteerit, jotka mahdollistavat poikkeusmenettelyn soveltamisen kuluttajan hyödyksi, tulisivat täytettyä esimerkiksi siinä tapauksessa, että sopimuksen tekemistä edeltää kuluttajan kotimaassa tehty ehdotus, joka on tehty erityisesti sähköpostitse lähettämällä, ja jos kuluttaja on suorittanut omassa maassaan sopimuksen tekemiseksi tarvittavat toimet.

Koska laiton toiminta Internetissä aiheuttaa haittoja, jotka leviävät nopeasti ja maantieteellisesti laajalle alueelle, on toivottavaa, että jäsenvaltiot sallisivat sen, että asiakirja, jolla asia pannaan vireille kansallisessa tuomioistuimessa, voidaan lähettää tarkoituksenmukaisin elektronisin keinoin ja laatia jollakin muulla yhteisön kielellä kuin tuomiovaltaisen jäsenvaltion kielellä.

LIITE: ARTIKLAKOHTAISET SELITYKSET

I LUKU YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 artikla

Tässä artiklassa selvitetään direktiivin päätavoite, joka on sen takaaminen, että direktiivin voimaantulon jälkeen tietoyhteiskunnan palvelut voivat täysin, eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta, hyötyä palvelujen tarjoamisen vapaudesta jäsenvaltioiden välillä. Siinä selvitetään myös direktiivin soveltamisala ja ilmoitetaan erityisesti, että yhteisön säännöstö pysyy voimassa.

2 artikla Määritelmät

Artiklan a kohta "tietoyhteiskunnan palvelut"

Tämä määritelmä toistaa direktiivin 98/34/EY¹⁷ 1 artiklan 2 kohdassa olevan määritelmän. Kyseisessä direktiivissä tietoyhteiskunnan palveluilla tarkoitetaan perustamissopimuksen 59 ja 60 artiklan tarkoittamassa mielessä *"kaikkia tietoyhteiskunnan palveluja, toisin sanoen kaikkia etäpalveluina sähköisessä muodossa palvelun vastaanottajan henkilökohtaisesta pyynnöstä toimitettavia palveluja, joista tavallisesti maksetaan korvaus"*. Lisäksi samassa artiklassa määritellään käsitteet "etäpalvelu", "elektronisessa muodossa" ja "palvelun vastaanottajan henkilökohtaisesta pyynnöstä".

On huomattava, että tietoyhteiskunnan palvelujen määritelmä ei kata Internetissä tapahtuvaa televisiolähetystoimintaa, jos on kyse ainoastaan digitaalisesti tai kaapelin tai satelliitin välityksellä jo lähetettyjen televisiolähetysten ylimääräisestä, täydellisestä ja muuttumattomasta lähetyksestä direktiivin 89/552/EY 1 artiklan a kohdan tarkoittamassa merkityksessä.

Artiklan b kohta "palvelun tarjoaja"

Tämä määritelmä perustuu perustamissopimuksen 59 ja 60 artiklaan ja yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä niistä tehtyyn tulkintaan. Palvelun tarjoaja on kuka tahansa, joka tarjoaa tietoyhteiskunnan palvelua. Se voi olla:

- luonnollinen tai oikeushenkilö
- oikeushenkilön tapauksessa minkä muotoinen yritys tahansa.

Artiklan c kohta "sijoittautunut palvelun tarjoaja"

Tämän määritelmän avulla voidaan määrittää, minkä jäsenvaltion lainkäyttövaltaan tietoyhteiskunnan palvelun tarjoaja kuuluu. Valittu määritelmä perustuu tuomioistuimen oikeuskäytäntöön, jossa on täsmennetty, että *"sijoittautumisen käsite perustamissopimuksen 52 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen tarkoittamassa*

¹⁷ EYVL L 204, 21.7.1998, s. 37, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 98/48/EY, EYVL L 217, 5.8.1998, s. 18.

*merkityksessä sisältää taloudellisen toiminnan tosiasiallisen harjoittamisen toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevasta, pysyvästä sijoittautumispaikasta käsin määrittelemättömäksi ajaksi*¹⁸. Tämä määritelmä perustuu taloudellisen toiminnan tosiasiallisuuden ja jatkuvuuden laadullisiin kriteereihin eikä muodollisiin (pelkkä postilaatikko) tai teknisiin (teknisten välineiden sijainti) kriteereihin, joiden avulla toimijat voivat helposti välttää kaiken valvonnan.

Keskittyessään toiminnan tosiasiallisuuteen tämä määritelmä mahdollistaa tarvittavan joustavuuden, jotta kansalliset viranomaiset voivat soveltaa sitä tapauskohtaisesti erikoistilanteissa. Toisaalta määritelmän mukaan se jäsenvaltio, johon palvelun tarjoaja on sijoittautunut, voi käyttää tehokkaasti lainkäyttövaltaansa tarjoajaa kohtaan ryhtyen tarvittaessa toimenpiteisiin tai rangaistustoimenpiteisiin, joilla on todellista vaikutusta.

Tuomioistuin on sitä paitsi todennut olevan mahdollista, että sama toimija on sijoittautunut useaan jäsenvaltioon. Tällaisessa tapauksessa tuomioistuin on televisiolähetystoiminnan alalla täsmentänyt, että jos televisiolähetystoiminnan harjoittaja on sijoittautunut useampaan jäsenvaltioon, se kuuluu sen jäsenvaltion lainkäyttövaltaan, jonka alueella sillä on "toimintojensa keskus"¹⁹.

Näin ollen esim. seuraavat eivät ole sijoittautumista jonkin jäsenvaltion alueelle:

- käytettyjen *tekniikoiden sijainti*, esim. web-sivujen tai -sivuston säilyttäminen
- *Internet-sivustoon pääsy* jossakin jäsenvaltiossa (tämä merkitsisi sitä, että toimija olisi sijoittautunut useampaan maahan tai jopa kaikkiin 15 jäsenvaltioon)
- toiseen jäsenvaltioon sijoittautunut palvelun tarjoaja tarjoaa *kohdennettuja palvelujaan* toisen jäsenvaltion alueella (sisämarkkinat nimenomaan mahdollistavat erityisesti pk-yritysten mukauttaa tarjontaansa toisten jäsenvaltioiden erityisiä markkinarakoja varten)

Artiklan d kohta "palvelun vastaanottaja"

Tämä määritelmä perustuu myös palvelujen käsitteeseen 59 ja 60 artiklan tarkoittamassa merkityksessä. Palvelun vastaanottaja on se, joka käyttää palvelua, eli esimerkiksi henkilö, joka käyttää keskustelufoorumien järjestämispalvelua ja joka jättää sinne viestin.

Artiklan e kohta "kaupallinen viestintä"

Ehdotettu määritelmä kattaa kaupallisen viestinnän mahdolliset eri muodot, ja se on johdonmukainen komission tällä alalla omaksuman uuden politiikan kanssa, jonka komissio esittelee tiedonannossaan "Kaupallista viestintää sisämarkkinoilla koskevan vihreän kirjan seuranta"²⁰.

¹⁸ Tuomioistuimen tuomio 25.7.1991, 20 kohta; asia C-221/89; Kok. 1991, s. I-3905.

¹⁹ VT4 5.6.1997, C-56/96 19 kohta.

²⁰ KOM(1998) 121 lopullinen, 4.3.1998.

Viittauksella suoraan tai epäsuoraan myynninedistämiseen pyritään estämään tapaukset, joissa kieltä tehdä kaupallista viestintää pyritään kiertämään joidenkin tuotteiden tai palvelujen osalta.

Tähän laajaan määritelmään nähden ja oikeudellisen epävarmuuden välttämiseksi on täsmennetty, että tuotteen, palvelun tai yrityskuvan edistäminen, jota kolmas osapuoli tekee täysin erillään yrityksestä, esim. ostotesti- ja vertailevat palvelut, parhaan tuotteen tai palvelun kilpailut, ei ole kaupallista viestintää.

Tämän määritelmän mukaan kaupallista viestintää ei myöskään olisi:

- pelkkä sivuston *pitäminen*
- sellaisen tiedon antaminen, joka ei ole myynninedistämistä
- hypertekstilinkki kaupallisen viestinnän web-sivustoon, kun se on luotu ilman taloudellista yhteyttä sivustoa pitävään henkilöön tai häneltä saatavaa muuta vastinetta (kyseessä on riippumaton myynninedistäminen)
- domain-nimen tai sähköpostiosoitteen, logon tai merkin mainitseminen, kun se tehdään ilman taloudellista yhteyttä sivustoa pitävään henkilöön tai ilman domain-nimen, osoitteen, logon tai merkin omistavalta henkilöltä saatavaa muuta vastinetta (kyseessä on riippumaton myynninedistäminen).

Artiklan f kohta "yhteensovitettu ala"

Tämän määritelmän avulla voidaan määrittää ne kansalliset määräykset, joiden noudattaminen jäsenvaltioiden on taattava 3 artiklan nojalla. Tämä määritelmä kattaa näin ollen kaikki vaatimukset, joita voidaan kohdistaa toimijaan, joka toimii tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoajana, ja tietoyhteiskunnan palveluihin.

3 artikla Sisämarkkinat

Tämän artiklan *tavoitteena* on panna täytäntöön perustamissopimuksen 59 artiklassa määrätty palvelujen vapaan liikkuvuuden periaate. Täytäntöönpano perustuu toisaalta siihen, että vastuussa oleva jäsenvaltio valvoo päättäväisesti tietoyhteiskunnan palvelun toiminnan laillisuutta, ja toisaalta siihen, että muita jäsenvaltioita kielletään rajoittamasta näiden palvelujen vapaata liikkuvuutta.

Artiklan 1 kohdassa siis säädetään, että sen jäsenvaltion, johon palvelun tarjoaja on sijoittautunut (siten kuin 2 artiklassa on määritelty), on valvottava, että palvelun tarjoajan toiminta noudattaa kyseisen maan kansallista lainsäädäntöä (tietenkin asiaan sovellettava yhteisön sääntely mukaan lukien).

Tämän säännöksen tarkoituksena ei ole korvata vuonna 1980 tehtyä Rooman yleissopimusta, joka koskee sopimusvelvoitteisiin sovellettavaa lakia, eikä tuomiovallasta vuonna 1968 tehtyä Brysselin yleissopimusta, jotka ovat edelleen voimassa. Direktiivi ei myöskään vaikuta meneillään olevaan Brysselin yleissopimuksen tarkistamiseen tuomioistuinten toimivallan osalta.

Artiklan 2 kohdassa kielletään periaatteessa kaikenlainen tietoyhteiskunnan palvelujen vapaan liikkuvuuden rajoittaminen eli jäsenvaltion kaikki toiminta, joka voi haitata palvelujen vapaata liikkuvuutta tai tehdä siitä vähemmän houkuttelevaa. Direktiivin 22 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään kuitenkin poikkeusmahdollisuuksista.

II LUKU PERIAATTEET

1 JAKSO SJOITTAUTUMIS- JA TIEDOTUSMENETTELY

4 artikla Ennakkoluvan kieltö

Tämän artiklan *tavoitteena* on panna täytäntöön sijoittautumisvapauden periaate helpottamalla palvelujen tarjontaa Internetissä. Tällä artiklalla perustetaan siis tietynlainen "oikeus sivustoon", josta voivat hyötyä kaikki toimijat, yritykset tai itsenäiset ammatinharjoittajat, jotka päättävät käyttää Internetiä palvelun tarjoamiseen.

1 kohta

Valittu ratkaisu on ollut selkeyttää nykytilannetta kieltämällä jäsenvaltioita ottamasta missään tapauksessa käyttöön ennakkolupamenettelyä, jollei 2 kohdasta muuta johdu. Kyseessä on laadullinen velvoite, joka koskee muodollisten lupamenettelyjen lisäksi kaikkia menettelyjä, joilla voi olla sama vaikutus, esim. pakko odottaa tai saada vastaanottoilmoitus ilmoituksen tekemisen jälkeen.

2 kohta

Tämän kohdan ensimmäisestä kohdasta seuraa, että sellaiseen toimintaan pääsyä koskevia vaatimuksia, joka ei erityisesti kuulu tietoyhteiskunnan palveluihin, sovelletaan edelleen. Näin ollen jos lainsäädännössä on esimerkiksi vaatimuksia ammattipätevyydestä, ammattijärjestön antamasta luvasta tai luvasta matkatoimistotoimintaa varten, sitä sovelletaan edelleen täysin toimijaan, joka haluaa harjoittaa tällaista toimintaa Internetissä.

Toinen alakohta koskee yleisiä valtuutuksia ja yksittäisiä toimilupia, joista on säädetty yleisten valtuutusten ja yksittäisten toimilupien yhteisistä puitteista 15 päivänä joulukuuta 1997 annetulla direktiivillä 97/13/EY²¹.

5 artikla Toimitettavat yleiset tiedot

1 kohta

Tämä kohta koskee erityisesti palvelun tarjoajaan liittyviä tietoja. Tiedotusvelvollisuus tulee niiden velvoitteiden lisäksi, joita on joissakin kansallisissa

²¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 97/13/EY, annettu 10 päivänä huhtikuuta 1997, telepalvelualan yleisten valtuutusten ja yksittäisten toimilupien yhteisistä puitteista, EYVL L 117, 7.5.1997, s. 15.

lainsäädännöissä ja kuluttajansuojasta etäsopimuksissa annetussa direktiivissä 97/7/EY²², joka koskee erityisesti *sopimussuhteita*. Vaikka sopimusta ei ole, palvelun tarjoajan on siis annettava kyseisessä kohdassa tarkoitetut tiedot.

Tarkoitettujen tietojen on oltava *helposti saatavissa* palvelun toimittamisen ajan. Näin ollen esimerkiksi ikoni tai logo, jossa on hypertekstilinkki nämä tiedot sisältävälle sivulle, ja joka on näkyvissä sivuston kaikilla sivuilla, riittää täyttämään tämän ehdon.

2 kohta

Tässä kohdassa tarkoitetut tiedot ovat välttämättömiä kuluttajien ja palvelun muiden vastaanottajien suojelemiseksi sekä liiketoimien vilpittömyyden kannalta. Hinnan ilmaiseminen euroina täyttää tämän ehdon.

2 JAKSO KAUPALLINEN VIESTINTÄ

6 artikla Toimitettavat tiedot

Artiklan a kohdassa esitetään periaate, jonka mukaan kaupallinen viestintä on selkeästi tunnistettava sellaiseksi. Tunnistaminen on esimerkiksi selkeää, kun kyseessä on mainos, jonka sisältö ei jätä tilaa epäilyksille sen luonteesta. Tunnistaminen ei sen sijaan ole selkeää, jos on kyseessä on piilomainonta tai artikkeli, jossa kehutaan jonkin tuotteen ominaisuuksia ja jos artikkelin on tilannut ja rahoittanut kaupallinen toimija ilman, että sitä on mainittu, tai jos kyseessä on sivusto, joka on kokonaan kaupallisesti sponsoroitu myynninedistämiseksi ilman, että tätä on mainittu.

Artiklan b kohdassa säädetään, että henkilön, jonka lukuun kaupallista viestintää tehdään, on oltava selkeästi tunnistettavissa. Tämä on selvää, kun esimerkiksi otsakkeessa on kyseisen henkilön nimi. Kaupallisen rahoituksen tapauksessa kyseessä voi olla esimerkiksi ikoni tai logo, jossa on hypertekstilinkki tarvittavat tiedot sisältävälle sivulle ja joka on näkyvissä sivuston kaikilla sivuilla, mikä riittää täyttämään tämän ehdon. Otsakeen osalta on huomattava, että ei vaadita, että henkilö, jonka lukuun kaupallista viestintää tehdään, mainittaisiin suoraan itse otsakkeessa. Riittää, että otsake mahdollistaa tunnistamisen esimerkiksi hypertekstilinkkien avulla.

Artiklan c kohdassa säädetään kampanjatarjouksia koskevasta avoimuuden velvoitteesta. Tarjoukset eivät ole kiellettyjä, mutta niiden on sisällettävä tietyt tiedot, jotta ei jäisi epäselvyyttä niiden luonteesta ja soveltamisalasta, jotka on selkeästi ilmoitettava. Koska Internetissä on mahdollista antaa helposti tietoja, tällainen velvoite edistää kuluttajien suojelua ja liiketoimien vilpittömyyttä ilman, että tästä aiheutuisi toimijoille merkittäviä lisäkustannuksia.

Artiklan d kohdassa säädetään avoimuuden velvoitteesta myynninedistämiseen liittyvien kilpailujen ja pelien osalta sekä vaaditaan asettamaan esille osallistumisehdot esim. hypertekstilinkin sisältävän ikonin tai logon välityksellä. Tässä tarkoitetaan kilpailuja ja pelejä, joiden tavoitteena on kaupallinen viestintä eikä rahapelejä, jotka eivät kuulu direktiivin soveltamisalaan (22 artiklan 1 kohta).

²² EYVL L 144, 4.6.1997, s. 19.

7 artikla Ei-toivottu kaupallinen viestintä

Tässä artiklassa käsitellään roskapostia eli ei-toivottujen mainosten lähettämistä sähköpostitse kuluttajille tai keskusteluryhmissä. Kuluttajansuojan tavoite edellyttää sellaisten ratkaisujen ehdottamista, jotka täydentävät direktiivin 97/7/EY²³ 10 artiklan 2 kohdassa sekä henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta televiestinnän alalla annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/66/EY 12 artiklan 2 kohdassa olevia ratkaisuja. Artiklassa vaaditaan, että sähköpostitse lähetettävien viestien, joita ei ole pyydetty, nimessä pitäisi olla merkintä, jotta viestin vastaanottaja voisi viestiä avaamatta välittömästi tunnistaa, että on kyse kaupallisesta viestinnästä.

8 artikla Säännellyt ammatit

1 kohta

Tässä kohdassa esitetään periaate kaupallisen viestinnän yleisestä sallittavuudesta säännellyissä ammateissa siinä määrin, kuin sitä tarvitaan, jotta nämä ammattikunnat voisivat tarjota tietoyhteiskunnan palveluja, ja sillä ehdolla, että ammattialan sääntöjä noudatetaan. Sääntöjä on kaikissa jäsenvaltioissa ja kaikissa ammateissa, ja niiden tavoitteet ovat yleisen edun mukaisia ja oikeutettuja.

Käytännössä palvelun tarjoajan, joka haluaa käyttää Internetiä säänneltyjä ammatteja koskevan menettelyn alaisten palvelujen tarjoamiseen tai palveluja koskevaan kaupalliseen viestintään, on määritettävä minkä tyyppistä tietoa voidaan antaa ottaen huomioon ammattialan mainontaa koskevat eettiset normit.

2 kohta

Koska tämän hetkiset tilanteet ovat niin erilaisia ja koska alalla on perinteisesti vallinnut itsesääntely, *säänneltyjä ammatteja Euroopan tasolla edustavia elimiä kannustetaan etsimään yhteisöoikeuden mukaisia yhteisiä mukautuksia ja ratkaisuja*, jotka ovat tarpeellisia ammattikuntien edun, mutta myös kuluttajien ja kyseisten kansallisten viranomaisten etujen kannalta. Kyseisten elinten kannattaa tutkia erityisesti kahdentyyppistä tietoa: *erikoisosaamisen ja hinnastojen ilmoittamista*. Nämä tiedot ovat olennaisia sekä taloudellisen toiminnan että kuluttajansuojan kannalta. Muita mahdollisesti merkityksellisiä seikkoja, joita kannattaa tarkastella, ovat esim. kuvat, valokuvat ja logot, ratkaistut tapaukset asiakkaiden suostumuksella, asiakkaiden nimien mainitseminen ja asiakkaiden tyytyväisyys saatuihin palveluihin.

3 kohta

Komissio voi, yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa ja 23 artiklassa säädetyn komitean puitteissa, tarvittaessa ryhtyä toimenpiteisiin tietojen tarkentamiseksi, jotta ne olisivat yhdenmukaiset ammattialan eettisten normien kanssa.

²³ EYVL L 144, 4.6.1997, s. 19.

3 JAKSO ELEKTRONISESSA MUODOSSA TEHDYT SOPIMUKSET

9 artikla Elektronisessa muodossa tehtyjen sopimusten käsittely

1 kohta

Tässä säännöksessä vaaditaan jäsenvaltioita tekemään sopimusten tekeminen elektronisessa muodossa tosiasiallisesti mahdolliseksi. Säännös täydentää ehdotusta direktiiviksi sähköisten allekirjoitusten yhteisestä kehyksestä²⁴, joka koskee ainoastaan sähköisten allekirjoitusten oikeudellista pätevyyttä eikä muita elektronisessa muodossa tehtyjen sopimusten oikeudelliseen asemaan liittyviä seikkoja.

Jäsenvaltioille kyseessä on *tulosvelvoite*; niiden on *tarkasteltava järjestelmällisesti määräyksiään*, jotka voivat estää, rajoittaa tai ehkäistä sopimusten tekemistä elektronisessa muodossa, ja suoritettava *tämä tarkastelu laadullisesti* eli ei tyytyä muuttamaan säännöissä pelkkiä avainsanoja (kuten "paperi"), vaan pyrkiä tunnistamaan kaikki, mikä voi käytännössä estää sopimusten "todellisen" tekemisen elektronisessa muodossa.

Asiat, jotka jäsenvaltioiden on tutkittava, koskevat kaikkia sopimusmenettelyn vaiheita eivätkä ainoastaan sopimuksen lopullista syntyhetkeä ja tallennusvälinettä, jolle se tehdään. Menettelyn vaihetta ovat esimerkiksi: pyyntö sopimustarjouksen tekemiseksi tai sopimustarjous, neuvottelu, tarjous (kun sopimustarjousta on pyydetty), sopimuksen tekeminen, rekisteröinti, sopimuksen purkaminen tai muuttaminen, laskutus ja sopimuksen arkistointi.

Saattaakseen tämän artiklan osaksi kansallista lainsäädäntöä ja soveltaakseen tosiasiallisesti tätä velvoitetta kansallisten viranomaisten on konkreettisesti:

- kumottava säännökset, jotka selvästi kieltävät tai rajoittavat elektronisen muodon käyttöä
- oltava estämättä joidenkin elektronisten järjestelmien kuten älykkäiden elektronisten agenttien käyttöä
- oltava antamatta elektronisessa muodossa tehtäville sopimuksille heikkoa oikeusvaikutusta, mikä johtaisi käytännössä paperille painettujen sopimusten käytön suosimiseen
- mukautettava muotovaatimukset, joita elektronisessa muodossa tehdyt sopimukset eivät voi täyttää, tai jotka usein aiheuttavat oikeudellista epävarmuutta, koska niitä voidaan tulkita tai soveltaa elektronisessa muodossa tehtyihin sopimuksiin epämääräisellä tavalla. Tämä ei koske allekirjoitusta koskevaa vaatimusta, jonka sähköisten allekirjoitusten yhteisestä kehyksestä annettu direktiiviehdotus jo

²⁴ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi sähköisten allekirjoitusten yhteisestä kehyksestä; Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, talous- ja sosiaali- ja alueiden komitealle; KOM(1998) 297 lopullinen, 13.5.1998.

kattaa²⁵. Muotovaatimusten tulkintaa koskeva oikeudellinen epävarmuus on yleisin este elektronisessa muodossa tehtävien sopimusten todelliselle käyttämiselle. Esimerkkejä muotovaatimuksista, joita jäsenvaltioiden on tarkasteltava ja tarvittaessa mukautettava:

Sopimusmenettelyn tallennusmuotoon liittyvät vaatimukset: oltava "paperilla, oltava "kirjallinen", lähetettävä "kirje" (vahvistuskirje, aiekirje), esitettävä "asiakirja", käytettävä erityistä "lomaketta", sopimuksen "alkuperäiskappale", tietty "määrä alkuperäiskappaleita" (esim. kullekin osapuolelle), oltava "painettu" tai "julkaistu":

Ihmisen läsnäoloon liittyvät vaatimukset: oltava luonnollisten henkilöiden neuvottelema tai tekemä molempien osapuolten läsnäollessa neuvoteltu tai tehty, oltava neuvoteltu tai tehty erityisessä paikassa.

Kolmanteen osapuoleen liittyvät vaatimukset: oltava notaarin tekemä tai vahvistama, oltava todistajien läsnäollessa tehty, oltava rekisteröity tai talletettu jonkun henkilön tai viranomaisten huostaan.

Laskutuksen verotusnäkökohtien osalta yhteisötasolla tarvitaan erityistoimia kansallisella tasolla määrättyjen vaatimusten eroavaisuudesta johtuvien esteiden poistamiseksi.

2, 3 ja 4 kohta

Näiden poikkeusten tavoitteena on tuoda tiettyä joustavuutta ja ottaa huomioon tilanteet, joissa elektronisessa muodossa tehtyjen sopimusten käytön rajoittaminen voi olla oikeutettua. Poikkeuksia voidaan kuitenkin mukauttaa täytäntöönpanoa koskevilla toimenpiteillä. Tietyn avoimuuden takaamiseksi jäsenvaltioita vaaditaan lisäksi ilmoittamaan sopimuksista, joita poikkeus koskee.

10 artikla Toimitettavat tiedot

Liiketoimien vilpittömyyden ja kuluttajansuojan korkean tason varmistamiseksi tässä artiklassa säädetään sopimusmenettelyn yksityiskohtia koskevasta avoimuuden velvoitteesta ja erityisesti välttämättömyydestä kuvata etukäteen, mitkä ovat tarvittavat toimet ennen sopimuksen muodollista tekemistä. Direktiivissä 97/7/EY ei käsitellä tätä elektronisessa muodossa tehtävien sopimusten laatimista koskevaa erityisnäkökohtaa.

Artiklan 2 kohdassa korostetaan suostumuksen luonteen merkitystä.

Artiklan 3 kohdassa pyritään antamaan palvelun vastaanottajalle mahdollisuus saada tietoonsa mahdolliset sopimuseikkoja koskevat käytännesäännöt, joita palvelun tarjoajan on noudatettava.

²⁵ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi sähköisten allekirjoitusten yhteisestä kehyksestä; Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle; KOM(1998) 297 lopullinen, 13.5.1998.

11 artikla Sopimuksen syntyhetki

Tämä artikla koskee erikoistilannetta:

- sopimusmenettely, jossa palvelun vastaanottajalla ei ole muuta vaihtoehtoa kuin napsauttaa "kyllä" tai "ei" (tai käyttää muuta tekniikkaa) hyväksyäksään tai hylätäksään tarjouksen
- palvelun tarjoajan tekemä konkreettinen tarjous (tilanne, jossa palvelun tarjoaja esittää ainoastaan tarjousta koskevan pyynnön, ei kuulu tähän)

Koska tämäntyyppisessä tilanteessa vallitsee suuri oikeudellinen epävarmuus ja kuluttajan asema on haavoittuva, tässä artiklassa ehdotetaan määritettäväksi selkeästi, mistä hetkestä lukien sopimus on tehty (1 kohta).

Artiklan 2 kohdassa palvelun tarjoajaa vaaditaan tarjoamaan keinot havaita ja korjata toimintavirheet, esim. vahvistusikkuna, jonka avulla voi varmistua siitä, että palvelun vastaanottaja on todella hyväksynyt tarjouksen.

4 JAKSO VÄLITTÄJIEN VASTUU

Tässä jaksossa vahvistetaan tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoajien vastuun rajat muiden henkilöiden laittomien toimien suhteen silloin, kun tarjoajat toimivat "välittäjinä". Ainoastaan välittäjien verkossa harjoittama toiminta kuuluu jakson piiriin. Toimintaa kuvaa se, että 1) palvelun vastaanottajat toimittavat tiedot, ja 2) että tiedot lähetetään tai tallennetaan palvelun vastaanottajien pyynnöstä. "Palvelun vastaanottajalla" tarkoitetaan henkilöä, joka antaa verkkoon tietoja sekä henkilöä, jolla on pääsy näihin tietoihin ja/tai joka ottaa haltuunsa näitä tietoja. Käsite "tiedot", sellaisena kuin sitä käytetään tässä jaksossa, on ymmärrettävä laajassa merkityksessä.

Muun tyyppistä toimintaa, joka on myös tietoyhteiskunnan palvelua, ei käsitellä tässä, sillä alalla ei ole paljastunut yhtään uutta Internetiin itsensä liittyvää ongelmaa. Näin ollen sitä, että matkatoimisto myy verkossa lentolippuja (vaikka toimisto möisi lippuja lentoyhtiön lukuun) ei voida pitää pelkkänä siirtotoimintana tai kolmannen osapuolen tietojen säilyttämisenä, eikä se näin ollen kuulu direktiivin määrittämiin rajoihin.

Vastuuta koskevat rajat vahvistetaan horisontaalisesti. Ne koskevat toisin sanoen vastuuta kaikentyyppisestä laittomasta toiminnasta, jota kolmannet osapuolet harjoittavat verkossa (esim. tekijänoikeuksien rikkominen, vilpillinen kilpailu, harhaanjohtava mainonta jne.). On kuitenkin tarkennettava, että tämän jakson säännökset eivät vaikuta materiaalioikeuteen, joka koskee erilaisia kyseeseen tulevia rikkomuksia. Tässä jaksossa tyydytään rajoittamaan vastuuta. Jos palvelujen tarjoaja ei täytä ehtoja hyötyäkseen tästä rajoituksesta, sen vastuun luonne ja laajuus on määritettävä kansallisen lainsäädännön perusteella. Vastuuta koskeva erottelu ei perustu toimijan tyyppiin, vaan harjoitetun toiminnan tyyppiin. Se, että palvelun tarjoaja täyttää ehdot vastuusta vapauttamiseksi tietyn toiminnan osalta, ei vapauta sitä vastuusta kaikkien muiden toimintojen osalta.

12 artikla Pelkkä siirtotoiminta

Direktiivin 12 artiklassa säädetään tietojen lähettämistä viestintäverkoissa koskevasta vastuusta vapauttamista, kun palvelun tarjoaja on passiivisessa roolissa välittäen tietoa kolmansien osapuolten (palvelun vastaanottajien) puolesta.

Tämä vastuuvapaus kattaa sekä tapaukset, joissa palvelujen tarjoajaa voitaisiin pitää suoraan vastuussa rikkomuksesta, että tapaukset, joissa palvelun tarjoajan voitaisiin katsoa olevan vastuussa toisen henkilön tekemästä rikkomuksesta avunantajana (kuten rikostoverina). Mitä tulee tämän artiklan kattamiin toiminnan tyyppeihin, palvelun tarjoajaa vastaan ei voida nostaa vahingonkorvauskannetta oli vastuun muoto mikä tahansa. Palvelun tarjoajaa vastaan ei myöskään voida ryhtyä rikosoikeudellisiin toimenpiteisiin. Tämä artikla ei kuitenkaan sulje pois kieltokanteen mahdollisuutta.

1 kohta

Jotta vapautusta voitaisiin soveltaa, lähetettyjen tietojen on oltava "palvelun vastaanottajan toimittamia". Kun palvelujen tarjoaja lähettää omia tietojaan, sen ei voida katsoa harjoittavan välitystoimintaa, eikä myöskään silloin, kun se muuttaa tietoja siirtämisen aikana. Jotta toiminta voidaan vapauttaa vastuusta, on täytettävä samanaikaisesti kolme ehtoa.

Vaatus, jonka mukaan lähetys ei saa olla peräisin palvelun tarjoajalta, merkitsee sitä, että hän ei saa olla se henkilö, joka tekee päätöksen lähetyksen toteuttamisesta. Siitä, että palvelun tarjoaja suorittaa automaattisesti lähetyksen palvelun vastaanottajan pyynnöstä, ei saa olla seurauksena se, että lähetyksen katsotaan olevan peräisin palvelun tarjoajalta. Vaatus, että palvelun tarjoaja ei saa valita lähetyksen vastaanottajia, ei kuitenkaan kata sellaista vastaanottajien valintaa, joka tapahtuu automaattisesti vastauksena sen henkilön pyyntöön, jolta lähetys on peräisin (esim. käyttäjä pyytää, että sähköposti lähetetään osoitetiedostoja hoitavalle henkilölle). Kolmas vaatus on se, että palvelun tarjoaja ei saa valita eikä muuttaa lähetyksen kohteena olevia tietoja.

2 kohta

Välikainen ja tilapäinen tallennus, joka tapahtuu tiedonsiirron aikana siirron mahdollistamiseksi, kuuluu vapautuksen piiriin "pelkkänä siirtotoimintana".

Ainoastaan ne tallennustoiminnot, jotka tapahtuvat tiedonsiirron aikana ja joiden ainoana tarkoituksena on mahdollistaa siirron toteuttaminen, kuuluvan vapautuksen piiriin. Kopiot, jotka palvelun tarjoaja tekee tarkoituksenaan antaa tiedot myöhempien käyttäjien käyttöön, eivät kuulu tallennustoimintaan, vaan ne kuuluvat 13 artiklan piiriin.

Termi "automaattinen" viittaa siihen, että tallennus tapahtuu kyseisen tekniikan normaaleissa toimintapuitteissa. Termi "väliaikainen" viittaa siihen, että tiedon tallennus tapahtuu siirron aikana. Termi "tilapäinen" viittaa siihen, että tallennus tehdään rajatuksi ajaksi. On kuitenkin huomautettava, että tiedon tallennusaika ei saa ylittää siirtämiseen kohtuullisesti tarvittavaa aikaa.

13 artikla "Caching"

Tämä artikla kattaa välikaisen tallennuksen muodot, joita kutsutaan useimmiten nimellä "system caching". Palvelun tarjoaja tallentaa tiedot tarkoituksenaan lisätä digitaalisten verkkojen suorituskykyä ja nopeutta. Tämä ei sellaisenaan ole siirretyn tiedon erillistä hyödyntämistä. Verkkoon laitetuista kolmansien osapuolten lähettämistä tiedoista tehdään kopioita, joita säilytetään väliaikaisesti toimijan järjestelmässä tai verkossa, jotta käyttäjien olisi myöhemmin helpompi saada tietoja. Kopiot ovat tulosta teknisestä ja automaattisesta prosessista, ja ne sijaitsevat väliaikaisesti tiedon alkuperäisen verkkoonlaittopaikan ja loppukäyttäjän välillä.

Jotta palvelun tarjoaja vapautuisi vastuusta, joka voidaan mahdollisesti kohdistaa häneen tämäläyppisen tallennuksen osalta, tarjoajan on noudatettava tiettyjä ehtoja.

14 artikla Säilyttäminen

1 kohta

Direktiivin 14 artiklassa säädeätään vastuun rajoista palvelun vastaanottajien toimittamien ja heidän pyynnöstään suoriteten tietojen tallennuksen osalta (esim. tilan tarjoaminen palvelimelta yrityksen tai yksityisen web-sivustolle, ilmoitustaululle, keskustelufoorumille jne.).

Vastuuvapautta (sekä vahinko- että rikosoikeudellisen vastuun osalta) ei voida myöntää, jos palvelun tarjoaja on tietoinen siitä, että hänen palvelunsa käyttäjä harjoittaa laitonta toimintaa (tosiasiallinen tietoisuus). Vastuuvapautta vahingonkorvausvaatimusten osalta ei voida myöntää, jos palvelujen tarjoaja tuntee tosiasiat ja olosuhteet, joiden perusteella laitton toiminta on ilmeistä.

Palvelujen tarjoajien oikeus vapautukseen ei poistu, jos ne sen jälkeen, kun ne ovat saaneet tosiasiallisesti tietoonsa toiminnan laittoman luonteen tai seikkoja ja olosuhteita, joiden mukaan laitton toiminta on ilmeistä, ryhtyvät nopeasti toimenpiteisiin tietojen poistamiseksi tai tekevät niihin pääsyn mahdottomaksi.

Tämän kohdan toisessa luetelmakohdassa esitetty periaate on se perusta, jolle eri osapuolet voivat laatia menettelyt, joiden avulla palvelun tarjoajalle voidaan ilmoittaa laittoman toiminnan taustalla olevista tiedoista ja saada aikaan näiden tietojen poistaminen tai pääsyn estäminen (näitä menetelmiä kutsutaan joskus "ilmoitus- ja poistomenettelyiksi" -- "notice and take down procedures"). On kuitenkin korostettava, että nämä menettelyt eivät korvaa eivätkä tule myöhemminkään korvaamaan nykyisiä oikeudellisia muutoksenhakukeinoja.

Komissio edistää aktiivisesti itsesääntelyjärjestelmiä, mukaan lukien käytännesääntöjen ja suorien linjojen perustamista²⁶.

2 kohta

Tässä kohdassa säädetään, että palvelun vastaanottajan toimiessa palvelun tarjoajan johdon tai valvonnan alaisena 14 artiklaa ei sovelleta. On painotettava, että termi valvonta viittaa tässä toiminnan valvontaan eikä itse tietojen valvontaan.

15 artikla Valvontavelvollisuuden puuttuminen

Tässä artiklassa säädetään, että palvelun tarjoajia ei voida yleisesti velvoittaa tarkistamaan tai valvomaan aktiivisesti kolmansien osapuolten tietojen sisältöä.

Tämä yleissääntö ei sulje pois sitä, etteikö tuomioistuin tai poliisi voisi vaatia palvelun tarjoajaa valvomaan esimerkiksi tiettyä sivustoa tietyn ajanjakson, jotta jokin tietty laiton toiminta voitaisiin estää tai torjua.

III LUKU TÄYTÄNTÖÖNPANO

Tämän luvun tavoitteena on taata direktiivin tehokas täytäntöönpano kansalaisten ja palvelun tarjoajien edun mukaisesti, ja se on perusteltu, koska on välttämätöntä taata sisämarkkinoiden moitteeton toimivuus ja eritoten 3 artiklassa tarkoitetun alkuperämaata koskevan periaatteen tehokas soveltaminen.

16 artikla Käytännesäännöt

Tämän artiklan tavoitteena on siis kannustaa käytännesääntöjen laatimiseen yhteisön tasolla. Se sopii täydellisesti politiikkaan, joka on otettu yhteisön tasolla käyttöön sekä neuvoston 24 syyskuuta 1998 antamalla suosituksella 98/560²⁷ että neuvoston päätöksellä ... Internetin käyttöturvallisuuden parantamista koskevan monivuotisen yhteisön toimintasuunnitelman hyväksymisestä.

Käytännesääntöjen yhdenmukaisuuden yhteisöoikeuden kanssa varmistamiseksi b kohdassa kannustetaan osapuolia ilmoittamaan komissiolle sääntöhankkeista. Sen sijaan vapaaehtoisista sopimuksista, joissa julkinen viranomainen on osapuolena, on pakko ilmoittaa direktiivin 98/34/EY²⁸ nojalla ja direktiivissä säädetyin ehdoin.

²⁶ Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle - Toimintasuunnitelma Internetin käyttöturvallisuuden parantamiseksi. Komissio hyväksynyt 12. marraskuuta 1997, (KOM(97) 582).

Neuvoston suositus 98/560, annettu 24 päivänä syyskuuta 1998, Euroopan audiovisuaalisia ja tietopalveluja tuottavien yritysten kilpailukyyn parantamisesta edistämällä kansallisia järjestelmiä, joiden tarkoituksena on saattaa alaikäisten ja ihmisarvon suojele vertailukelpoiselle ja tehokkaalle tasolle, EYVL L 270, 7/10/98, s. 48.

²⁷ Euroopan audiovisuaalisia ja tietopalveluja tuottavien yritysten kilpailukyyn parantamisesta edistämällä kansallisia järjestelmiä, joiden tarkoituksena on saattaa alaikäisten ja ihmisarvon suojele vertailukelpoiselle ja tehokkaalle tasolle, EYVL L 270, 7.10.1998, s. 48.

²⁸ EYVL L 204, 21.7.1998, s. 37, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 98/48/EY, EYVL L 217, 5.8.1998, s. 18.

Tämä säännös on erityisen tärkeä tiettyjen säännösten kuten 8 artiklan täytäntöönpanemiseksi.

17 artikla Riita-asioiden ratkaiseminen tuomioistuinten ulkopuolella

1 kohta

Tässä artiklassa säädetään veloitteesta mahdollistaa todellinen muutoksenhaku, erityisesti elektronisessa muodossa, tuomioistuimen ulkopuolisin sovittelukeinoin, kunhan ne noudattavat 2 kohdassa tarkoitettuja periaatteita. Tällainen keino vaikuttaa erityisen hyödylliseltä tietyissä Internetiä koskevissa riita-asioissa, koska liiketoimissa kyseessä olevat summat ovat vähäisiä ja pienet osapuolet eivät halua käyttää tuomioistuinmenettelyjä niiden kustannusten takia. Riita-asioiden ratkaisukeinojen oikeudelliset puitteet jäsenvaltioissa eivät saa rajoittaa keinojen käyttöä tai tehdä niistä monimutkaisia erityisesti, kun on kyse Internetiä koskevien riita-asioiden ratkaisukeinoista, jotka voidaan toteuttaa elektronisesti.

2 kohta

Nämä periaatteet koskevat ainoastaan kuluttajariitoja, ja ne on jo esitetty tuomioistuinten ulkopuolisiin kuluttajariitoja ratkaiseviin elimiin sovellettavista periaatteista 30 päivänä maaliskuuta 1998 annetussa komission suosituksessa 98/257/EY²⁹ ja selitetty "kuluttajariitojen ratkaisemisesta tuomioistuinten ulkopuolella" 30 päivänä maaliskuuta annetussa komission tiedonannossa³⁰.

18 artikla Oikeussuojakeinot

Tämä oikeudellinen osa koskee ainoastaan kysymyksiä, jotka on käsiteltävä sisämarkkinoiden toimivuuden varmistamiseksi, ja se liittyy suoraan yhteisön tavoitteeseeseen taata palvelujen vapaa liikkuvuus siten kuin siitä on säädetty direktiivin 3 artiklassa erityisesti välttämällä asettamasta jäsenvaltioiden välistä keskinäistä luottamusta kyseenalaiseksi.

Artiklan 1 kohta koskee *kiireellisissä tapauksissa käytettäviä oikeussuojakeinoja* (esim. välipäätösmenettely). Kyseessä on jäsenvaltioiden tulosvelvoite, ja niiden on tutkittava missä määrin niiden menettelyt soveltuvat Internetiin liittyvän laittoman toiminnan tai riita-asioiden käsittelyyn.

19 artikla Viranomaisten välinen yhteistyö

Tämän artiklan tavoitteena on antaa kansallisille viranomaisille tarvittavat keinot, jotta ne kykenevät täyttämään tietoyhteiskunnan palvelujen valvontatehtävänsä ja varmistamaan jäsenvaltioiden keskinäisen sekä jäsenvaltioiden ja komission välisen tehokkaan yhteistyön.

²⁹ EYVL L 115, 17.4.1998, s. 31.

³⁰ KOM(1998) 198 lopullinen.

Artiklan 4 kohdassa jäsenvaltioita vaaditaan osoittamaan hallinnostaan yhteyspisteitä, jotka ohjaavat ja auttavat palvelujen vastaanottajia, erityisesti kuluttajia.

20 artikla Elektroninen muoto

Tämän artiklan tavoitteena on mahdollistaa sellaisten elektronista muotoa koskevien täytäntöönpanotoimenpiteiden hyväksyminen, jotka soveltuisivat velvoitteiden täyttämiseen ja jotka viittaavat tähän viestintätapaan (17 artiklan 1 kohta, 19 artiklan 4 kohta). Näitä täytäntöönpanotoimia voidaan tehdä ainoastaan rajat ylittävän viestinnän helpottamiseksi riittävän turvallisissa olosuhteissa.

21 artikla Sanktiot

Kyse on sisämarkkinoita koskevissa direktiiveissä olevasta perussäännöksestä.

IV LUKU POIKKEUKSET

22 artikla Poikkeukset

Koska direktiivin soveltamisala on laaja ja koska soveltamisessa tarvitaan tiettyä joustavuutta ja liikkumavaraa, direktiivissä säädetään kolmentyyppisistä poikkeuksista.

Artiklan 1 kohta: soveltamisalaan tehtävät yleiset poikkeukset kattavat *verotuksen ja direktiivin 95/46/EY*³¹ kattaman alan. Sen ja tämän direktiivin välillä voi olla tiettyjä elektronista kaupankäyntiä koskevia päällekkäisyyksiä. Koska direktiivillä 95/46/EY jo taataan henkilötietojen vapaa liikkuvuus jäsenvaltioiden välillä, sen kattama ala on jätetty pois tämän direktiivin soveltamisalasta. Elektronisen kaupankäynnin verotukselliset näkökohdat on myös suljettu pois, ja niitä koskeva työ on käynnistetty komission tiedoksiannon "Elektroninen kaupankäynti ja välillinen verotus"³² puitteissa.

Lisäksi soveltamisalasta on jätetty pois liitteessä I luetellut toiminnot, koska ei ole mahdollista taata palvelujen vapaata liikkuvuutta jäsenvaltioiden välillä, koska keskinäistä tunnustamista ei sovelleta ja yhtensovittaminen ei ole riittävää, jotta yleisen edun mukaisia tavoitteita vastaavan suojelun taso voitaisiin taata.

Artiklan 2 kohta: poikkeus sisämarkkinoita koskevasta lausekkeesta:

Alkuperämaan periaate, sellaisena kuin siitä säädetään tässä direktiivissä, edellyttää tiettyjä poikkeuksia liitteessä II luetelluissa erikoistapauksissa. Tietyissä erityisasioissa ei voida soveltaa alkuperämaan periaatetta, koska

on mahdotonta soveltaa keskinäisen tunnustamisen periaatetta sellaisena, kuin se scuraa perustamissopimuksessa määrättyjä vapaan liikkuvuuden periaatteita koskevasta yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä, tai koska

³¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 95/46/EY, annettu 24 päivänä lokakuuta 1995, yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta, EYVL L 281, 23.11.1995, s. 31.

³² KOM(1998) 374 lopullinen.

- *yhteensovittaminen*, joka keskinäisen tunnustamisen soveltamisen asemesta se voisi muutoin taata vastaavan suojelun tason jäsenvaltioiden kesken, *ei ole riittävää* tai koska
- *nykyisten direktiivien säännökset eivät selvästi sovi yhteen* 3 artiklan säännösten kanssa, sillä niissä säädetään nimenomaisesti vastaanottavassa maassa tehtävästä valvonnasta.

Artiklan 3 kohta: poikkeukset palvelujen vapaaseen liikkuvuuteen erikoistapauksissa:

Artiklan 3 kohta mahdollistaa tietyissä harvoissa erikoistapauksissa ryhtymisen sellaisiin toimenpiteisiin, joiden tarkoituksena on rajoittaa tietoyhteiskunnan palvelujen vapaata liikkuvuutta ja jotka tavallisesti katsottaisiin 3 artiklan 2 kohdan vastaisiksi.

Näitä poikkeuksia koskee joukko ehtoja, jotka liittyvät toimenpiteen ominaisuuksiin (a kohta) ja niihin ryhtyvän jäsenvaltion toimintaan (b kohta).

Lisäksi on perustettu kiireellinen menettely haittojen ja aiheutuvien vahinkojen nopeuden huomioon ottamiseksi.

Poikkeukset alistetaan lisäksi komission valvontamenettelyyn. On sanomattakin selvää, että komission lähestymistapa tässä yhteydessä on joustava ja että sillä pyritään ennen kaikkea välttämään kyseessä olevien palvelujen vapaan liikkuvuuden väärää tai suhteetonta rajoittamista. Komissio ottaa yhä paremmin huomioon jäsenvaltioiden tarpeet yhteiskunnan elintärkeiden etujen suojaamiseen tähtäävien sääntöjen noudattamisesta. Ei tule kysymykseenkään, että komissio esimerkiksi estäisi jäsenvaltiota soveltamasta sääntöä, joka kieltää rasististen viestien lähettämisen.

V LUKU NEUVOA-ANTAVA KOMITEA JA LOPPUSÄÄNNÖKSET

Direktiivin 23 artiklassa säädetään neuvoo-antavasta komiteasta, jonka tehtävänä on avustaa komissiota sen täytäntöönpanovallan käytössä. Loput artikkelit ovat direktiiveihin kuuluvia tyypillisiä lausekkeita.

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI

sähköistä kaupankäyntiä sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista

I LUKU YLEISET SÄÄNNÖKSET

- 1 artikla* *Tavoite ja soveltamisala*
2 artikla *Määritelmät*
3 artikla *Sisämarkkinat*

II LUKU PERIAATTEET

1 JAKSO SIOJTTAUTUMISTA JA TIETOJA KOSKEVA SÄÄNTELY

- 4 artikla* *Ennakkoluvan kieltö*
5 artikla *Toimitettavat yleiset tiedot*

2 JAKSO KAUPALLINEN VIESTINTÄ

- 6 artikla* *Toimitettavat tiedot*
7 artikla *Ei-toivottu kaupallinen viestintä*
8 artikla *Säännellyt ammatit*

3 JAKSO SÄHKÖISESSÄ MUODOSSA TEHDYT SOPIMUKSET

- 9 artikla* *Sähköisessä muodossa tehtyjen sopimusten käsittely*
10 artikla *Toimitettavat tiedot*
11 artikla *Sopimuksen syntyhetki*

4 JAKSO VÄLITTÄJIEN VASTUU

- 12 artikla* *Pelkkä siirtotoiminta*
13 artikla *"Caching"*
14 artikla *Säilyttäminen*
15 artikla *Valvontavelvollisuuden puuttuminen*

III LUKU TÄYTÄNTÖÖNPANO

- 16 artikla Käytännösäännöt*
17 artikla Riita-asioiden ratkaiseminen tuomioistuinten ulkopuolella
18 artikla Oikeussuojakeinot
19 artikla Viranomaisten välinen yhteistyö
20 artikla Sähköinen muoto
21 artikla Sanktiot

IV LUKU POIKKEUKSET

- 22 artikla Poikkeukset*

V LUKU NEUVOA-ANTAVA KOMITEA JA LOPPUSÄÄNNÖKSET

- 23 artikla Komitea*
24 artikla Uudelleentarkastelu
25 artikla Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä
26 artikla Voimaantulo
27 artikla Osoitus

LIITE I (Ulkopuolelle jäävät toiminnot)

LIITE II (Poikkeukset 3 artiklaan)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI

sähköistä kaupankäyntiä sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista

Euroopan parlamentti ja Euroopan unionin neuvosto, jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 57 artiklan 2 kohdan ja 66 artiklan sekä sen 100 a artiklan,

ottavat huomioon komission ehdotuksen³³,

ottavat huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon³⁴,

noudattavat perustamissopimuksen 189 b artiklassa määrättyä menettelyä³⁵,

sekä katsovat, että

- (1) Euroopan unionin tavoitteena on luoda yhä läheisemmät suhteet Euroopan valtioiden ja kansojen välille ja taata taloudellinen ja sosiaalinen edistys; perustamissopimuksen 7 a artiklan mukaan sisämarkkinat käsittävät alueen, jolla ei ole sisäisiä rajoja ja jolla taataan tavaroiden ja palvelujen vapaa liikkuvuus sekä sijoittautumisvapaus; tietoyhteiskunnan palvelujen kehittäminen alueella, jolla ei ole sisäisiä rajoja, on tärkeä keino Euroopan kansoja erottavien esteiden poistamiseksi,
- (2) sähköisen kaupankäynnin kehitys tietoyhteiskunnassa tarjoaa merkittäviä mahdollisuuksia yhteisön työllisyydelle erityisesti pienissä ja keskisuurissa yrityksissä, ja se edistää eurooppalaisten yritysten kasvua sekä investointeja innovaatiotoimintaan,
- (3) tietoyhteiskunnan palvelut kattavat moninaisia taloudellisia toimintoja, jotka voivat olla muun muassa tavaroiden verkossa tapahtuvaa myyntiä; kyse ei ole ainoastaan palveluista, joista on mahdollista tehdä sopimus verkossa, vaan myös palveluista, joista niiden vastaanottaja ei maksa korvausta, kuten tiedon tarjontapalvelut verkon välityksellä, jos kyseessä on taloudellinen toiminta; tietoyhteiskunnan palvelut kattavat myös puhelinliikenne- ja telekopioverkon kautta tapahtuvat toiminnot,
- (4) tietoyhteiskunnan palvelujen kehittämistä yhteisössä rajoittavat tietyt sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan oikeudelliset esteet, jotka ovat omiaan haittaamaan tai tekemään vähemmän houkuttelevaksi sijoittautumisvapauden ja palvelujen vapaan liikkuvuuden käytön; esteet johtuvat lainsäädäntöjen eroavuuksista sekä näihin palveluihin sovellettavien kansallisten

³³ EYVL C

³⁴ EYVL C

³⁵ EYVL C

järjestelmien oikeudellisesta epävarmuudesta; koska kyseisten alojen lainsäädäntöjä ei ole yhteensovitettu ja mukautettu, esteet ovat Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti oikeutettuja, ja oikeudellista epävarmuutta esiintyy sen suhteen, kuinka laajalti jäsenvaltiot voivat valvoa toisesta jäsenvaltiosta peräisin olevia palveluja,

- (5) ottaen huomioon yhteisön päämäärät, perustamissopimuksen 52 ja 59 artikla ja yhteisön johdettu oikeus nämä esteet olisi poistettava yhteensovittamalla tietyt kansalliset lainsäädännöt, mihin kuuluu oikeudellisten käsitteiden selventäminen yhteisön tasolla, siinä määrin kuin sisämarkkinoiden moitteeton toiminta edellyttää; koska tässä direktiivissä käsitellään ainoastaan tiettyjä erityiskysymyksiä, jotka aiheuttavat ongelmia sisämarkkinoille, direktiivi on täysin yhdenmukainen perustamissopimuksen 3 b artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen noudattamisen vaatimuksen kanssa,
- (6) suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä säädetyissä toimenpiteissä rajoitetaan niihin, jotka ovat välttämättömiä sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa koskevan tavoitteen saavuttamiseksi; niissä tapauksissa, joissa on tarpeen toimia yhteisön tasolla, ja sen takaamiseksi, että alueella ei todellakaan ole sisäisiä rajoja sähköiselle kaupankäynnille, direktiivillä on varmistettava yleisen edun mukaisten tavoitteiden suojelun korkea taso, erityisesti kuluttajan ja kansanterveyden suojelu; perustamissopimuksen 129 artiklan mukaisesti terveyden suojelu kuuluu olennaisena osana yhteisön muihin politiikkoihin; tämä direktiivi ei koske varsinaiseen tavaroiden toimittamiseen sovellettavaa lainsäädäntöä eikä sellaisten palvelujen tarjoamiseen sovellettavaa lainsäädäntöä, jotka eivät ole tietoyhteiskunnan palveluja,
- (7) tämän direktiivin tavoitteena ei ole luoda eri maiden oikeusjärjestysten soveltamisalaa ja niiden tuomioistuinten toimivaltaa koskevia kansainvälisen yksityisoikeuden erityissääntöjä, eikä sillä näin ollen rajoiteta tähän liittyvien kansainvälisten sopimusten soveltamista,
- (8) tietoyhteiskunnan palvelujen valvonnan on tapahduttava toiminnan lähteellä yleisten etujen tehokkaan suojelun varmistamiseksi ja tätä varten on tarpeen taata, että toimivaltainen viranomaisjärjestelmä varmistaa tämän suojelun, ei ainoastaan oman maansa kansalaisille, vaan myös kaikille yhteisön kansalaisille; lisäksi palvelujen vapaan liikkuvuuden ja palvelun tarjoajien ja palvelun vastaanottajien oikeussuojan tehokkaan varmistamisen vuoksi kyseisiin palveluihin on sovellettava yksinomaan sen jäsenvaltion oikeussäännöksiä, johon palvelun tarjoaja on sijoittautunut; jäsenvaltioiden keskinäisen luottamuksen lisäämiseksi on välttämätöntä määritellä selvästi tämä palvelun tarjoajan sijoittautumisvaltion vastuu,
- (9) palvelun tarjoajan sijoittautumispaikan määrittäminen on tehtävä yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti; kun kyseessä on Internet-sivuston välityksellä palveluja tarjoava yritys, sijoittautumispaikka ei ole siellä, missä sivustoa tukeva teknologia sijaitsee tai missä sivusto on saatavilla; siinä tapauksessa, että palvelun tarjoaja on sijoittautunut useampaan paikkaan, toimivaltainen jäsenvaltio on se, jossa palvelun tarjoajan toimintojen keskus sijaitsee; siltä varalta, että palvelun tarjoajan sijoittautumisjäsenvaltion

määrittämisessä on erityisiä vaikeuksia, olisi säädettävä jäsenvaltioiden välisistä yhteistyömenettelyistä, ja neuvoa-antava komitea olisi voitava kutsua kiireellisesti koolle tutkimaan näitä vaikeuksia,

- (10) kaupallinen viestintä on olennaista tietoyhteiskunnan palvelujen rahoitukselle ja moninaisten uusien, ilmaisten palvelujen kehittämiselle; kuluttajien etujen ja liiketoimien rehellisyyden varmistamiseksi kaupallisen viestinnän, mukaan lukien alennukset, myyninedistämistarjoukset ja -kilpailut, on noudatettava tiettyjä avoimuutta koskevia velvoitteita sanotun kuitenkaan rajoittamatta kuluttajansuojasta etäsopimuksissa annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/7/EY³⁶ soveltamista; tällä direktiivillä ei rajoiteta voimassa olevien kaupallista viestintää koskevien direktiivien, erityisesti tupakkatuotteiden mainontaa koskevan direktiivin 98/43/EY³⁷ soveltamista,
- (11) direktiivin 97/7/EY 10 artiklan 2 kohta ja henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta televiestinnän alalla 15 päivänä joulukuuta 1997 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/66/EY³⁸ 12 artiklan 2 kohta koskevat vastaanottajan suostumukseen liittyvää kysymystä tietyissä ei-toivotun kaupallisen viestinnän tilanteissa, ja ne ovat täysin sovellettavissa tietoyhteiskunnan palveluihin,
- (12) sellaisten rajat ylittävien palvelujen, joita säänneltyjen ammattien harjoittajat voivat tarjota Internetissä, kehittymistä yhteisössä estävien tekijöiden poistamiseksi on tarpeen, että erityisesti kuluttajan tai kansanterveyden suojelemiseksi tarkoitettujen ammatillisten sääntöjen noudattaminen taataan yhteisön tasolla; yhteisön tason käytäntösäännöt ovat ensisijainen väline kaupalliseen viestintään sovellettavien eettisten sääntöjen määrittelemiseksi, ja niiden laatimista tai mahdollista mukauttamista on ensi tilassa edistettävä sen sijaan, että ne määriteltäisiin tässä direktiivissä; tämän direktiivin kattamien säänneltyjen toimintojen olisi oltava vähintään kolmivuotisesta ammatillisesta korkeammasta koulutuksesta annettujen tutkintotodistusten tunnustamista koskevasta yleisestä järjestelmästä 21 päivänä joulukuuta 1988 annetun neuvoston direktiivin 89/48/ETY³⁹ 1 artiklan d alakohdan mukaisia,
- (13) jokaisen jäsenvaltion on mukautettava lainsäädäntöä, joka sisältää sopimusten tekemistä sähköisessä muodossa estäviä vaatimuksia, erityisesti muotoa koskevia, jollei muuta johdu yhteisön toimenpiteistä, joita voidaan toteuttaa verotuksen alalla elektronisen laskutuksen osalta; mukauttamista tarvitsevien lainsäädäntöjen tarkastelun on tapahduttava systemaattisesti ja sen on koskettava kaikkia tarpeellisia sopimuksentekomenettelyn vaiheita ja asiakirjoja, mukaan lukien sopimuksen arkistointi; tällaisen mukauttamisen tuloksena sopimusten tekemisen sähköisessä muodossa on todellisuudessa oltava lainmukaista ja käytännössä mahdollista; sähköisten allekirjoitusten oikeusvaikutuksista säädettiin [sähköisten allekirjoitusten yhteisestä kehyksestä] annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 99/.../EY⁴⁰; on

³⁶ EYVL L 144, 4.6.1997, s. 19.

³⁷ EYVL L 213, 30.7.1998, s. 9.

³⁸ EYVL L 24, 30.1.1998, s. 1.

³⁹ EYVL L 19, 24.1.1989; s. 16.

⁴⁰ KOM(1998) 297 lopullinen, 13.5.1998.

tarpeen selventää, millä hetkellä sähköisessä muodossa tehdyn sopimuksen on katsottava syntyneen; palvelun vastaanottajan osalta sopimuksen hyväksyminen voi tapahtua suorittamalla maksu verkon välityksellä; palvelun tarjoajan vastaanottoilmoitus voi tapahtua maksetun palvelun verkkotoimituksella,

- (14) kohtuuttomia ehtoja koskeva neuvoston direktiivi 93/13/ETY⁴¹ ja direktiivi 97/7/EY muodostavat muiden muassa tärkeän säännösten kuluttajan suojelemiseksi sopimusasioissa, ja näitä direktiivejä sovelletaan edelleen kokonaisuudessaan tietoyhteiskunnan palveluihin; tähän yhteisön säännöstöön kuuluvat myös harhaanjohtavaa mainontaa koskeva neuvoston direktiivi 84/450/ETY⁴², sellaisena kuin se on muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 97/55/EY⁴³, kulutusluottoja koskeva neuvoston direktiivi 87/102/ETY⁴⁴, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 98/7/EY⁴⁵, matkapaketteja, pakettilomia ja pakettikiertomatkoja koskeva neuvoston direktiivi 90/314/ETY⁴⁶ ja kuluttajille tarjottavien tuotteiden hintojen ilmoittamista koskeva Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 98/6/EY⁴⁷; tämä direktiivi ei rajoita sisämarkkinoiden puitteissa annetun direktiivin 98/43/EY tai muiden kansanterveyden suojeluun liittyvien direktiivien soveltamista,
- (15) sähköisen viestinnän luottamuksellisuus on varmistettu direktiivin 97/66/EY 5 artiklassa; tämän direktiivin perusteella jäsenvaltioiden on kiellettävä kaikenlainen muiden kuin viestien lähettäjien ja vastaanottajien toimesta tapahtuva sähköisten viestien sieppaus tai valvonta,
- (16) nykyisten ja tulevien kansallisten lainsäädäntöjen ja oikeuskäytäntöjen erot välittäjinä toimivien palvelun tarjoajien siviili- ja rikosoikeudellisen vastuun osalta estävät sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa, erityisesti haittaamalla rajat ylittävien palvelujen kehitystä ja aiheuttamalla kilpailun vääristymistä; palvelun tarjoajilla on tietyissä tapauksissa velvollisuus toimia laittomien toimintojen välttämiseksi tai lopettamiseksi; tämän direktiivin olisi muodostettava tarkoituksenmukainen perusta sellaisten nopeiden ja luotettavien menettelyjen kehittämiseksi, jotka mahdollistavat laittomien tietojen poistamisen ja näiden saannin estämisen; tällaiset menettelyt olisi kehitettävä kaikkien asianomaisten osapuolten välillä neuvoteltujen vapaaehtoisten sopimusten pohjalta; näiden menettelyjen hyväksymisen ja käyttö on kaikkien tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamiseen osallistuvien edun mukaista; tämän direktiivin vastuuta koskevat säännökset eivät estä asianomaisia eri osapuolia kehittämästä ja panemasta tehokkaasti täytäntöön teknisiä suoja- ja tunnistusjärjestelmiä,

⁴¹ EYVL L 95, 21.4.1993, s. 29.

⁴² EYVL L 250, 19.9.1984, s. 17.

⁴³ EYVL L 290, 23.10.1997, s. 18.

⁴⁴ EYVL L 42, 12.2.1987, s. 48.

⁴⁵ EYVL L 101, 1.4.1998, s. 17.

⁴⁶ EYVL L 158, 23.6.1998, s. 59.

⁴⁷ EYVL L 80, 18.3.1998, s. 27.

- (17) jokaisen jäsenvaltion on tarvittaessa mukautettava sellaista lainsäädäntöään, joka voi haitata tuomioistuinten ulkopuolisten, asianmukaisin sähköisin keinoin toteutettavien riitojen ratkaisumenettelyjen käyttöä; tällaisen mukauttamisen tuloksena mainittujen menettelyjen on todellisuudessa oltava lainmukaisia ja käytännössä mahdollisia, myös maiden rajat ylittävissä tilanteissa; tuomioistuinten ulkopuolisten kuluttajariitoja ratkaisevien elinten on noudatettava tiettyjä pääperiaatteita, jotka on selvitetty tuomioistuinten ulkopuolisiin kuluttajariitoja ratkaiseviin elimiin sovellettavista periaatteista 30 päivänä maaliskuuta 1998 annetussa komission suosituksessa 98/257/EY⁴⁸;
- (18) on tarpeen jättää tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle tietyt toiminnot ottaen huomioon, että palvelujen vapaata liikkuvuutta ei voida tässä vaiheessa taata perustamissopimuksen tai yhteisön voimassaolevan johdetun oikeuden mukaisesti; tällainen poissulkeminen ei rajoita sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan kannalta mahdollisesti tarpeellisten välineiden käyttöä; verotus, erityisesti lukuisia tässä direktiivissä tarkoitettuja palveluja koskeva arvonlisävero, olisi jätettävä tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle, ja komission aikomuksena on siinä asiassa laajentaa alkuperäpaikassa suoritettavan verotuksen periaatteen soveltamisalaa myös yhtenäismarkkinoiden sisällä tarjottaviin palveluihin, mikä varmistaa lähestymistavan yhtenäisyyden kokonaisuuden osalta,
- (19) tässä direktiivissä säädetyn kuluttajien tekemiin sopimuksiin sisältyviä sopimusvelvoitteita koskevan poikkeuksen osalta sopimusvelvoitteita olisi tulkittava siten, että niihin sisältyy sopimuksen sisällön kannalta olennaista tietoa, mukaan lukien kuluttajien oikeuksia koskevaa tietoa, jolla on ratkaiseva vaikutus sopimuksetekopäätökseen,
- (20) tätä direktiiviä ei sovelleta palveluihin, jotka ovat peräisin yhteisön ulkopuolisiin maihin sijoittautuneilta palvelun tarjoajilta; sähköisen kaupankäynnin maailmanlaajuinen ulottuvuus huomioon ottaen olisi kuitenkin varmistettava yhteisön puitteiden ja kansainvälisten puitteiden yhtenäisyys; direktiivillä ei kuitenkaan rajoiteta kansainvälisissä järjestöissä (WTO, OECD, UNCITRAL) käynnissä olevan oikeudellisia näkökohtia koskevan keskustelun tulosten soveltamista eikä myöskään maailmanlaajuisen yritysten kanssa käytävän vuoropuhelun (Global Business Dialogue) puitteissa käytävää keskustelua, joka on aloitettu 4 päivänä helmikuuta 1998 annetun komission tiedonannon "Maailmanlaajuistuminen ja tietoyhteiskunta - Vahvemman kansainvälisen koordinaation tarve"⁴⁹ pohjalta,
- (21) jäsenvaltioiden olisi saattaessaan yhteisön tekstejä osaksi kansallista lainsäädäntöä huolehdittava siitä, että ne toteuttavat toimenpiteitä, joiden vaikutuksesta yhteisön oikeutta sovelletaan jäsenvaltioissa yhtä tehokkaasti ja ehdottomasti kuin kansallista lainsäädäntöä,

⁴⁸ EYVL L 115, 17.4.1998, s. 31.

⁴⁹ KOM(1998) 50 lopullinen.

- (22) tämän direktiivin antaminen ei estä jäsenvaltioita ottamasta huomioon tietoyhteiskunnan syntyyn sisältyviä erilaisia sosiaalisia, yhteiskuntaan ja kulttuuriin liittyviä seurauksia eikä haittaa erityisesti audiovisuaalisen alan kulttuuripoliittisia toimenpiteitä, joita jäsenvaltioiden on mahdollista yhteisön oikeuden mukaan toteuttaa ottaen huomioon niiden kielellinen moninaisuus, kansalliset ja alueelliset erityispiirteet sekä niiden kulttuuriperintö; tietoyhteiskunnan kehityksen on varmistettava joka tapauksessa, että digitaalisessa ympäristössä tarjottu eurooppalainen kulttuuriperintö on Euroopan kansalaisten saatavilla,
- (23) neuvosto on tietoyhteiskunnan kuluttajaulottuvuudesta 3 päivänä marraskuuta 1998 antamassaan päätöslauselmassa korostanut, että kuluttajien suojeleu ansaitsisi erityistä huomiota tällä alalla; komissio tutkii, missä määrin voimassa olevat kuluttajansuojaa koskevat säännöt eivät tarjoa riittävää suojaa tietoyhteiskunnan osalta, ja tunnistaa tarvittaessa tämän lainsäädännön mahdolliset aukkokohdat ja näkökohdat, joiden osalta lisätoimenpiteet voisivat osoittautua tarpeellisiksi; komission olisi tehtävä tarvittaessa erityiset lisäehdotukset, joiden tarkoituksena on näin tunnistettujen aukkojen täyttäminen,
- (24) tällä direktiivillä ei rajoiteta tietokonepohjaisten paikanvarausjärjestelmien käyttöä koskevista käyttäytymissäännöistä 24 päivänä heinäkuuta 1989 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2299/89⁵⁰, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (ETY) N:o 3089/93⁵¹, soveltamista, ja
- (25) neuvoston asetuksessa (EY) 2027/97⁵² ja 12 päivänä lokakuuta 1929 tehdyssä Varsovan sopimuksessa asetetaan lentoliikenteen harjoittajille erilaisia velvoitteita muun muassa liikenteenharjoittajien vastuuta koskevien tietojen toimittamisessa matkustajilleen; tällä direktiivillä ei rajoiteta näiden mainitun asetuksen tai sopimuksen sisältämien vaatimusten soveltamista,

OVAT ANTANEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 artikla

Tavoite ja soveltamisala

1. Tämän direktiivin tavoitteena on varmistaa sisämarkkinoiden moitteeton toiminta, erityisesti tietoyhteiskunnan palvelujen vapaa liikkuvuus jäsenvaltioiden välillä.

⁵⁰ EYVL L 220, 29.7.1989, s. 1.

⁵¹ EYVL L 278, 11.11.1993, s. 1.

⁵² EYVL L 285, 17.10.1997, s. 1.

2. Tämä direktiivi lähentää 1 kohdassa tarkoitetun tavoitteen toteuttamiseksi tarvittavassa määrin tietoyhteiskunnan palveluihin sovellettavia kansallisia säännöksiä, jotka koskevat sisämarkkinoita, palvelun tarjoajien sijoittautumista, kaupallista viestintää, sähköisessä muodossa tehtäviä sopimuksia, välittäjien vastuuta, käytäntösääntöjä, riitojen ratkaisemista tuomioistuinten ulkopuolella, oikeussuojakeinoja ja jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä.
3. Tämä direktiivi täydentää tietoyhteiskunnan palveluihin sovellettavaa yhteisön lainsäädäntöä, sanotun kuitenkin rajoittamatta yhteisön säädöksillä, mukaan lukien sisämarkkinoiden toiminnan turvaamiseksi annetut säädökset, vahvistettua kansanterveyden ja kuluttajien suojelun nykyistä tasoa.

2 artikla

Määritelmät

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- a) *'tietoyhteiskunnan palveluilla'* kaikkia etäpalveluina sähköisessä muodossa palvelun vastaanottajan henkilökohtaisesta pyynnöstä toimitettavia palveluja, joista tavallisesti maksetaan korvaus;

tässä määritelmässä tarkoitetaan:

- 'etäpalvelulla' palvelua, joka toimitetaan siten, että osapuolet eivät ole samanaikaisesti läsnä,

- ilmaisulla 'sähköisessä muodossa' palvelua, joka lähetetään lähetyspaikasta ja vastaanotetaan määränpäässä tietoja elektronisesti käsittelevien laitteiden (mukaan lukien digitaalinen pakkaaminen) tai tietojen säilytyksen avulla ja joka lähetetään, siirretään ja vastaanotetaan kokonaan linjoja, radioyhteyttä, optisia tai muita elektromagneettisia välineitä käyttäen,

- 'palvelun vastaanottajan henkilökohtaisesta pyynnöstä toimitettavalla palvelulla' palvelua, joka toimitetaan henkilökohtaisen pyynnön perusteella tapahtuvana tiedonsiirtona

- b) *'palvelun tarjoajalla'* luonnollista tai oikeushenkilöä, joka tarjoaa tietoyhteiskunnan palvelun,
- c) *'sijoittautuneella palvelun tarjoajalla'* palvelun tarjoajaa, joka tosiasiallisesti harjoittaa taloudellista toimintaa pysyvässä sijoittautumispaikassa *määräämättömän* ajan; teknisten välineiden ja palvelun tarjoamiseen käytettävien teknologioiden olemassaoloa ja käyttöä ei pidetä tarjoajan sijoittautumisena,
- d) *'palvelun vastaanottajalla'* luonnollista tai oikeushenkilöä, joka käyttää tietoyhteiskunnan palveluja ammatillisiin tai muihin tarkoituksiin erityisesti etsiäkseen tai saadakseen tietoa,

- e) *'kaupallisella viestinnällä'* kaikkia viestinnän muotoja, joiden tarkoituksena on *välittömästi* tai välillisesti tavaroiden tai palvelujen myynnin tai kaupallista, teollista, käsiteollista tai vapaata ammattia harjoittavan yrityksen, organisaation tai henkilön imagon edistäminen. Kaupallista viestintää eivät sinänsä ole:
- yhteystiedot, jotka mahdollistavat suoran yhteyden kyseisen yrityksen, organisaation tai henkilön toimintaan, erityisesti domain-nimi tai sähköpostiosoite,
 - viestintä, joka liittyy kyseisen yrityksen, organisaation tai henkilön imagoon tai niiden tarjoamiin tavaroihin tai palveluihin ja joka on laadittu niistä riippumattomasti, erityisesti ilman taloudellista korvausta.
- f) *'yhteensovitetulla alalla'* tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoajiin ja tietoyhteiskunnan palveluihin sovellettavia vaatimuksia.

3 artikla

Sisämarkkinat

1. Jokaisen jäsenvaltion on huolehdittava, että sen alueelle sijoittautuneen palvelujen tarjoajan tarjoamien tietoyhteiskunnan palvelujen osalta noudatetaan kyseisessä jäsenvaltiossa sovellettavia tämän direktiivin yhteensovitettuun alaan kuuluvia kansallisia säännöksiä.
2. Jäsenvaltiot eivät voi tämän direktiivin yhteensovitettuun alaan liittyvien syiden vuoksi rajoittaa toisesta jäsenvaltiosta peräisin olevien tietoyhteiskunnan palvelujen vapaata liikkuvuutta.
3. Edellä 1 kohtaa sovelletaan 9, 10 ja 11 artiklaan vain sikäli kuin kyseisen jäsenvaltion laki on sovellettavissa kansainvälisen yksityisoikeuden sääntöjen nojalla.

II LUKU

PERIAATTEET

1 JAKSO

SIOITTAUTUMISTA JA TIETOJA KOSKEVA SÄÄNTELY

4 artikla

Ennakkoluvan kieltö

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä lainsäädännössään, että tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajan toiminnan aloittamisen edellytykseksi ei voida asettaa ennakkolupaa tai mitään muuta vaatimusta, jonka vuoksi tämä toiminnan aloittaminen tulee riippuvaiseksi viranomaisen päätöksestä, toimenpiteestä tai erityisestä toimesta.

2. Edellä oleva 1 kohta ei rajoita sellaisten lupajärjestelmien soveltamista, jotka eivät koske erityisesti ja yksinomaan tietoyhteiskunnan palveluja tai joita tarkoitetaan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 97/13/EY⁵³.

5 artikla

Toimitettavat yleiset tiedot

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä lainsäädännössään, että tietoyhteiskunnan palvelujen on mahdollistettava palvelun vastaanottajille ja toimivaltaisille viranomaisille seuraavien tietojen helppo, suora ja pysyvä saanti:
- a) palvelun tarjoajan nimi,
 - b) osoite, johon palvelun tarjoaja on sijoittautunut,
 - c) yhteystiedot, jotka mahdollistavat nopean yhteydenoton palvelun tarjoajaan ja suoran ja todellisen viestinnän tämän kanssa, mukaan lukien sähköpostiosoite,
 - d) siinä tapauksessa, että palvelun tarjoaja on merkitty kaupparekisteriin, se rekisteri, johon palvelun tarjoaja on merkitty ja tämän rekisterinumero kyseisessä rekisterissä,
 - e) siinä tapauksessa, että toiminta on lupajärjestelmän alaista, ne toiminnot, jotka palvelun tarjoajan saama lupa kattaa ja luvan myöntäneen viranomaisen yhteystiedot,
 - f) säänneltyjen ammattien osalta
 - ammatillinen järjestö tai vastaava elin, johon palvelun tarjoaja kuuluu siinä tapauksessa, että tämä kuuluu sellaiseen järjestöön tai elimeen,
 - sijoittautumisjäsenvaltiossa myönnetty ammattiarvo, sijoittautumisjäsenvaltiossa sovellettavat ammatilliset säännöt sekä jäsenvaltiot, joissa tietoyhteiskunnan palveluja tarjotaan säännöllisesti,
 - g) siinä tapauksessa, että palvelun tarjoaja harjoittaa arvonlisäveron alaista toimintaa, palvelun tarjoajan alv-numero, jolla hänet on rekisteröity verohallinnossa.
2. Jäsenvaltioiden on säädettävä lainsäädännössään, että tietoyhteiskunnan palvelujen hinnat on ilmoitettava täsmällisesti ja yksiselitteisesti.

⁵³ EYVL L 117, 7.5.1997, s. 15.

2 JAKSO

KAUPALLINEN VIESTINTÄ

6 artikla

Toimitettavat tiedot

Jäsenvaltioiden on säädettävä lainsäädännössään, että kaupallisessa viestinnässä on noudatettava seuraavia ehtoja:

- a) kaupallisen viestinnän on oltava selvästi tunnistettavissa kyseiseksi viestinnäksi;
- b) luonnollisen tai oikeushenkilön, jonka lukuun kaupallinen viestintä toteutetaan, on oltava selvästi tunnistettavissa;
- c) jos myynninedistämistarjoukset, kuten alennukset, kylkiäiset ja lahjat, ovat sallittuja, ne on voitava selvästi tunnistaa sellaisiksi, ja niiden hyödyntämistä koskevien ehtojen on oltava helposti saatavilla ja ne on esitettävä täsmällisesti ja yksiselitteisesti;
- d) jos myynninedistämiseen liittyvät kilpailut ja pelit ovat sallittuja, ne on voitava selvästi tunnistaa sellaisiksi ja niihin osallistumisen ehtojen on oltava helposti saatavilla ja ne on esitettävä täsmällisesti ja yksiselitteisesti.

7 artikla

Ei-toivottu kaupallinen viestintä

Jäsenvaltioiden on säädettävä lainsäädännössään, että sähköpostin kautta lähetetty ei-toivottu kaupallinen viestintä on voitava tunnistaa sellaiseksi selvästi ja yksiselitteisesti heti, kun vastaanottaja on vastaanottanut sen.

8 artikla

Säännellyt ammatit

1. Jäsenvaltioiden on säänneltyjen ammattien kaupallista viestintää koskevassa lainsäädännössään säädettävä, että tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoaminen on sallittua, jos noudatetaan ammatillisia normeja, jotka koskevat riippumattomuutta, arvokkuutta, ammattikunniain sekä ammattisalaisuutta ja vilpittömyyttä asiakkaita ja muita samaa ammattia harjoittavia kohtaan.
2. Jäsenvaltiot ja komissio kannustavat ammatillisia yhdistyksiä ja järjestöjä laatimaan yhteisön tason käytäntösäännöt, joilla tarkennetaan, mitä tietoja voidaan antaa tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamiseksi 1 kohdassa tarkoitettujen normien mukaisesti.

3. Komissio voi, jos se on sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi tarpeen ja ottaen huomioon yhteisön tasolla sovellettavat käytännesäännöt, tarkentaa 2 kohdassa tarkoitettut tiedot 23 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti.

3 JAKSO

SÄHKÖISESSÄ MUODOSSA TEHDYT SOPIMUKSET

9 artikla

Sähköisessä muodossa tehtyjen sopimusten käsittely

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että niiden lainsäädäntö mahdollistaa sopimusten tekemisen sähköisessä muodossa. Jäsenvaltioiden on varmistuttava erityisesti siitä, että sopimusmenettelyyn sovellettava lainsäädäntö ei tosiasiallisesti estä sähköisessä muodossa tehtyjen sopimusten käyttöä eikä johda siihen, että tällaisilta sopimuksilta puuttuisi oikeusvaikutukset ja ne olisivat pätemättömiä sillä perusteella, että ne on tehty sähköisessä muodossa.
2. Jäsenvaltiot voivat säätää, että 1 kohtaa ei sovelleta seuraaviin sopimuksiin:
 - a) sopimukset, jotka edellyttävät notaarin osallistumista,
 - b) sopimukset, joiden pätevyys edellyttää julkisen viranomaisen suorittamaa rekisteröintiä,
 - c) perheoikeudelliset sopimukset,
 - d) jäämistöoikeudelliset sopimukset.
3. Komissio voi muuttaa 2 kohdassa tarkoitettujen sopimustyyppien luetteloa 23 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti.
4. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle niiden sopimustyyppien täydellinen luettelo, jotka 2 kohdassa tarkoitettu poikkeus kattaa.

10 artikla

Toimitettavat tiedot

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä lainsäädännössään, että palvelun tarjoajan on selitettävä sähköisessä muodossa tehtävän sopimuksen syntymistä koskevat ehdot selvästi ja yksiselitteisesti ennen sopimuksen tekemistä, elleivät osapuolina olevat ammatinharjoittajat ole toisin sopineet. Toimitettavien tietojen on koskettava erityisesti:
 - a) sopimuksen tekoon liittyviä eri vaiheita,

- b) tehdyn sopimuksen mahdollista arkistointia ja sen saatavilla oloa,
 - c) keinoja käsittelyvirheiden korjaamiseksi.
2. Jäsenvaltioiden on säädettävä lainsäädännössään, että sähköisessä muodossa olevan sopimuksen eri vaiheiden on oltava sellaiset, että osapuolten ehdoton ja harkittu suostumus varmistetaan.
 3. Jäsenvaltioiden on säädettävä lainsäädännössään, että palvelun tarjoajien on ilmoitettava mahdolliset niitä koskevat käytäntösäännöt sekä yhteystiedot, jotka mahdollistavat tiedon saannin näistä säännöistä sähköisin keinoin, elleivät osapuolina olevat ammatinharjoittajat ole toisin sopineet.

11 artikla

Sopimuksen syntyhetki

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä lainsäädännössään, että mikäli palvelun vastaanottajaa pyydetään ilmaisemaan hyväksyvänsä palvelun tarjoajan tarjous teknisiä keinoja käyttäen, kuten kuvaketta napsauttamalla, ja jos osapuolina olevat ammatinharjoittajat eivät ole toisin sopineet, sovelletaan seuraavia periaatteita:
 - a) sopimus syntyy, kun palvelun vastaanottaja
 - on saanut sähköisessä muodossa palvelun tarjoajalta vastaanottoilmoituksen palvelun vastaanottajan antamasta hyväksymisestä ja
 - vahvistanut saaneensa vastaanottoilmoituksen,
 - b) vastaanottoilmoitus katsotaan saaduksi ja vahvistus tehdyksi, kun osapuolet, joille ne on osoitettu, voivat saada niistä tiedon,
 - c) palvelun tarjoajan vastaanottoilmoitus ja vastaanottajan vahvistus lähetetään viipymättä.
2. Jäsenvaltioiden on säädettävä lainsäädännössään, että palvelun tarjoajan on asetettava palvelun vastaanottajan käyttöön tarkoituksenmukaiset keinot, joiden avulla vastaanottajan on mahdollista saada tietoonsa ja korjata tekemänsä toimintavirheet, elleivät osapuolina olevat ammatinharjoittajat ole asiasta toisin sopineet.

4 JAKSO

VÄLITTÄJIEN VASTUU

12 artikla

Pelkkä siirtotoiminta

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä lainsäädännössään, että jos tietoyhteiskunnan palvelun toimittaminen muodostuu palvelun vastaanottajan toimittamien tietojen siirrosta tietoverkossa tai tietoverkkoyhteyden tarjoamisesta, sellaisen palvelun tarjoaja ei ole kieltokannetta lukuun ottamatta vastuussa siirretyistä tiedoista, sillä edellytyksellä, että palvelun tarjoaja
 - a) ei ole siirron alkuunpanija,
 - b) ei ole valinnut siirron vastaanottajaa eikä
 - c) ole valinnut eikä muuttanut siirron kohteena olevia tietoja.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetut siirtoon ja yhteyden tarjoamiseen liittyvät toiminnot käsittävät siirrettyjen tietojen automaattisen, väliaikaisen ja tilapäisen tallentamisen, sikäli kuin tallentaminen palvelee yksinomaan siirron toimeenpanoa tietoverkossa eikä sen kesto ylitä siirtoon tarvittavaa kohtuullista aikaa.

13 artikla

"Caching"

Jäsenvaltioiden on säädettävä lainsäädännössään, että jos tietoyhteiskunnan palvelun tarjoaminen perustuu palvelun vastaanottajan toimittamien tietojen siirtoon tietoverkossa, palvelun tarjoaja ei ole vastuussa, kieltokannetta lukuun ottamatta tämän tiedon sellaisen automaattisen, väliaikaisen ja tilapäisen tallentamisen osalta, jonka suorittamisen ainoana tavoitteena on muiden palvelun vastaanottajien pyynnöstä myöhemmin tehtävän tiedonsiirron tehostaminen sillä edellytyksellä, että

- (a) palvelun tarjoaja ei tee muutoksia tietoon,
- (b) palvelun tarjoaja noudattaa tiedon saatavuutta koskevia ehtoja,
- (c) palvelun tarjoaja noudattaa tiedon päivitystä koskevia sääntöjä, jotka on ilmoitettu teollisuuden standardien kanssa yhtenäisellä tavalla,
- (d) palvelun tarjoaja ei puutu teollisuuden standardien mukaiseen teknologiaan, jota käytetään tietojen saamiseksi tiedon käytöstä, ja
- (e) palvelun tarjoaja toimii viipymättä tiedon poistamiseksi tai sen saannin estämiseksi heti, kun hän on saanut tosiasiallisesti tietoonsa jonkin seuraavista seikoista:

- tieto on poistettu sieltä, missä se alunperin verkossa oli
- kyseisen tiedon saanti on tehty mahdottomaksi
- toimivaltainen viranomaisena on määrännyt poistamaan tämän tiedon tai kieltänyt sen saannin.

14 artikla

Säilyttäminen

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä lainsäädännössään, että jos tietoyhteiskunnan palvelun tarjoaminen perustuu palvelun vastaanottajan toimittamien tietojen tallentamiseen, palvelun tarjoaja ei ole vastuussa, paitsi kieltokanteen yhteydessä, palvelun vastaanottajan pyynnöstä tallennettujen tietojen osalta sillä edellytyksellä, että
 - a) palvelun tarjoajan tiedossa ei tosiasiallisesti ole, että toiminta on laitonta, eikä hänen tiedossaan vahingonkorvauskanteen kyseessä ollessa ole tosiasioita tai olosuhteita, joiden perusteella toiminnan laittomuus on ilmeistä tai
 - b) palvelun tarjoaja toimii viipymättä tietojen poistamiseksi tai niihin pääsyn estämiseksi heti saatuaan tiedon sellaisista seikoista.
2. Edellä 1 kohtaa ei sovelleta, kun palvelun vastaanottaja toimii palvelun tarjoajan johdon tai valvonnan alaisena.

15 artikla

Valvontavelvollisuuden puuttuminen

1. Jäsenvaltiot eivät aseta palvelun tarjoajille 12 ja 14 artiklassa tarkoitettujen palvelujen toimittamisen osalta yleistä velvollisuutta valvoa siirtämiään ja tallentamiaan tietoja eivätkä yleistä velvollisuutta pyrkiä aktiivisesti saamaan selville laittomia toimia osoittavia tosiasioita ja olosuhteita.
2. Mitä 1 kohdassa säädetään, ei rajoita kansallisten oikeusviranomaisten kansallisen lainsäädännön mukaisesti pyytämää kohdistettua ja tilapäistä valvontatoimintaa, jos se on tarpeen valtion turvallisuuden, puolustuksen, yleisen turvallisuuden sekä rikosten torjunnan, tutkinnan, selvittämisen ja syytteenpanon varmistamiseksi.

III LUKU

TÄYTÄNTÖÖNPANO

16 artikla

Käytännesäännöt

1. Jäsenvaltiot ja komissio kannustavat
 - a) ammatillisia yhdistyksiä tai järjestöjä laatimaan yhteisön tason käytännesäännöt, joiden tavoitteena on myötävaikuttaa 5–15 artiklan asianmukaiseen soveltamiseen,
 - b) toimittamaan komissiolle kansallisen ja yhteisön tason käytännesääntöjen luonnokset, jotta niiden yhteensoveltuvuus yhteisön oikeuden kanssa voidaan tarkastaa,
 - c) käytännesääntöjen saantia sähköisin keinoin yhteisön kielillä,
 - d) ammatillisia yhdistyksiä ja järjestöjä ilmoittamaan jäsenvaltioille ja komissiolle niiden käytännesääntöjen soveltamisen arvioinneista ja vaikutuksista sähköisen kaupankäynnin käytäntöihin, tottumuksiin ja tapoihin.
2. Kuluttajien yhdistykset on otettava mukaan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen käytännesääntöjen laatimis- ja täytäntöönpanomenettelyyn sellaisten asioiden osalta, jotka voivat koskea niitä.

17 artikla

Riita-asioiden ratkaiseminen tuomioistuinten ulkopuolella

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että niiden lainsäädännössä sallitaan tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajan ja vastaanottajan välisten riitojen osalta tuomioistuinten ulkopuolisten ratkaisumenettelyjen tosiasiallinen käyttö myös soveltuvin sähköisin keinoin.
2. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että tuomioistuinten ulkopuoliset kuluttajariitojen ratkaisuelimet soveltavat yhteisön oikeutta noudattaen riippumattomuutta, avoimuutta, vastavuoroisuutta, menettelyn tehokkuutta, päätöksen laillisuutta, osapuolten vapautta ja edustamista koskevia periaatteita.
3. Jäsenvaltioiden on kehotettava tuomioistuinten ulkopuolisia riitojen ratkaisuelimiä ilmoittamaan komissiolle tietoyhteiskunnan palveluita koskevista päätöksistään ja kaikista muista sähköiseen kaupankäyntiin liittyvistä käytännöistä, tavoista ja tottumuksista.

18 artikla

Oikeussuojakeinot

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että tietoyhteiskunnan palvelujen toiminnot voivat olla sellaisten tehokkaiden oikeussuojakeinojen kohteena, jotka mahdollistavat nopeasti ja välipäätöksen avulla väitetyn oikeudenloukkauksen korjaavien ja muiden kyseiselle edulle aiheutuvien haittojen estävien toimenpiteiden toteuttamisen.
2. Niiden kansallisten säännösten, joilla tämän direktiivin 5–15 artikla on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä, vastaiset kuluttajien etuja vahingoittavat toimet ovat Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/27/EY⁵⁴ 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja oikeudenloukkauksia.

19 artikla

Viranomaisten välinen yhteistyö

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että niiden toimivaltaisilla viranomaisilla on tarkoituksenmukaiset tämän direktiivin tehokasta täytäntöönpanoa varten tarvittavat valvonta- ja tutkintavaltuudet ja että palvelun tarjoajat ilmoittavat kyseisille viranomaisille tämän direktiivin täytäntöönpanon kannalta tarpeelliset tiedot.
2. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että niiden toimivaltaiset viranomaiset toimivat yhteistyössä toisten jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa, ja niiden on tätä tarkoitusta varten nimettävä yhteyshenkilö, jonka yhteystiedot ne ilmoittavat muille jäsenvaltioille ja komissiolle.
3. Jäsenvaltioiden on toimitettava viipymättä toisen jäsenvaltion viranomaisen tai komission pyytämä apu tai tiedot myös tarkoituksenmukaisessa sähköisessä muodossa.
4. Jäsenvaltioiden on perustettava hallintoonsa yhteyspisteitä, joihin voi ottaa yhteyttä sähköisin keinoin ja joiden puoleen palvelun vastaanottajat ja palvelun tarjoajat voivat kääntyä
 - a) saadakseen tietoja oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan sopimusasioissa,
 - b) saadakseen sellaisten viranomaisten, järjestöjen tai yhdistysten yhteystietoja, joilta palvelun vastaanottajat voivat saada tietoja oikeuksistaan tai joille ne voivat valittaa, ja
 - c) saadakseen apua riita-asioissa.

⁵⁴ EYVL L 166, 11.6.1998, s. 51.

5. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että toimivaltaiset viranomaiset ilmoittavat komissiolle alueellaan tehdyistä tietoyhteiskunnan palveluihin liittyviä riitoja koskevista hallinnollisista ja tuomioistuinten päätöksistä ja sähköiseen kaupankäyntiin liittyvistä käytännöistä, tavoista ja tottumuksista.
6. Komissio määrittelee 2–5 kohdassa tarkoitettua kansallisten viranomaisten välistä yhteistyötä koskevat yksityiskohtaiset säännöt 23 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti.
7. Jäsenvaltiot voivat pyytää komissiota kutsumaan kiireellisissä tapauksissa koolle 23 artiklassa tarkoitetun komitean tutkimaan 3 artiklan 1 kohdan soveltamista koskevia vaikeuksia.

20 artikla

Sähköinen muoto

Komissio voi 23 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti toteuttaa toimenpiteitä 17 artiklan 1 kohdassa ja 19 artiklan 3 ja 4 kohdassa tarkoitettujen sähköisten keinojen tarkoituksenmukaisen toiminnan varmistamiseksi jäsenvaltioiden välillä.

21 artikla

Sanktiot

Jäsenvaltioiden on säädettävä tämän direktiivin täytäntöönpanemiseksi annettujen kansallisten säännösten rikkomiseen sovellettavasta seuraamusjärjestelmästä ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen täytäntöönpanon varmistamiseksi. Säädettyjen seuraamusten on oltava tehokkaita, suhteutettuja ja varoittavia. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava nämä säännökset komissiolle viimeistään 25 artiklassa tarkoitettuna päivänä ja kaikki myöhemmät niitä koskevat muutokset viipymättä.

IV LUKU

DIREKTIIVIN SOVELTAMISALAN ULKOPUOLELLE JÄÄVÄT TOIMINNOT JA POIKKEUKSET

22 artikla

Soveltamisalan ulkopuolelle jäävät toiminnot ja poikkeukset

1. Tätä direktiiviä ei sovelleta:
 - a) verotuksen alalla,
 - b) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 95/46/EY⁵⁵ soveltamisalalla,

⁵⁵ EYVL L 281, 23.11.1995, s. 31.

c) liitteessä I tarkoitettuihin tietoyhteiskunnan palveluiden toimintoihin. Komissio voi tehdä muutoksia toimintoja koskevaan luetteloon 23 artiklassa säädetyin menettelyin mukaisesti.

2. Edellä 3 artiklaa ei sovelleta liitteessä II tarkoitettuihin aloihin.

3. Poiketen siitä, mitä 3 artiklan 2 kohdassa säädetään ja oikeudellisten toimenpiteiden käyttöä rajoittamatta, jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat toteuttaa yhteisön oikeuden mukaisesti toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on rajoittaa tietoyhteiskunnan palvelun vapaata liikkuvuutta seuraavien säännösten mukaisesti:

a) toimenpiteiden on:

(i) oltava tarpeellisia jollakin seuraavista perusteista:

- yleinen järjestys, erityisesti alaikäisten suojeleminen tai rotuun, sukupuoleen, uskontoon tai kansallisuuteen perustuvaan vihaan yllyttämisen torjunta,
- terveyden suojeleminen,
- yleinen turvallisuus,
- kuluttajan suojeleminen,

(ii) kohdistuttava tietoyhteiskunnan palveluun, joka vahingoittaa i alakohdassa tarkoitettuja tavoitteita tai joka vakavasti vaarantaa kyseisten tavoitteiden saavuttamisen,

(iii) oltava oikeassa suhteessa kyseisiin tavoitteisiin nähden;

b) jäsenvaltio on ensin:

- pyytänyt 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua jäsenvaltiota toteuttamaan toimenpiteitä eikä viimeksi mainittu ole niitä toteuttanut tai toteutettujen toimenpiteiden eivät ole olleet riittäviä,
- ilmoittanut komissiolle ja jäsenvaltiolle, johon palvelun tarjoaja on sijoittautunut, aikomuksestaan toteuttaa tällaisia toimenpiteitä;

c) jäsenvaltiot voivat säätää lainsäädännössään, että b alakohdassa säädettyjä ehtoja ei sovelleta kiireellisissä tapauksissa. Tässä tapauksessa toimenpiteistä on ilmoitettava viipymättä komissiolle ja jäsenvaltiolle, johon palvelun tarjoaja on sijoittautunut, mainiten samalla syyt, joiden perusteella jäsenvaltio arvioi, että kyseessä on kiireellinen tilanne;

d) komissio voi tehdä päätöksen toimenpiteiden yhteensovittuvuudesta yhteisön oikeuden kanssa. Jos päätös on kielteinen, jäsenvaltion on pidättäydyttävä toteuttamasta suunniteltuja toimenpiteitä tai lopetettava jo aloittamansa toimenpiteet.

V LUKU

NEUVOA-ANTAVA KOMITEA JA LOPPUSÄÄNNÖKSET

23 artikla

Komitea

Komissiota avustaa neuvoo-antava komitea, joka muodostuu jäsenvaltioiden edustajista ja jonka puheenjohtajana toimii komission edustaja.

Komission edustaja tekee neuvoo-antavalle komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa tarvittaessa äänestettyään lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja voi asettaa asian kiireellisyyden mukaan.

Lausunto merkitään pöytäkirjaan; lisäksi jokaisella jäsenvaltiolla on oikeus pyytää, että sen kanta merkitään pöytäkirjaan.

Komission on niin suurelta osin kuin mahdollista otettava huomioon komitean lausunto. Sen on ilmoitettava, millä tavoin lausunto on otettu huomioon.

24 artikla

Uudelleentarkastelu

Komissio esittää viimeistään kolmen vuoden kuluttua tämän direktiivin voimaantulosta ja sen jälkeen joka toinen vuosi Euroopan parlamentille, neuvostolle ja talous- ja sosiaalikomitealle tämän direktiivin täytäntöönpanoa koskevan kertomuksen, jonka liitteenä ovat tarvittaessa ehdotukset direktiivin mukauttamisesta tietoyhteiskunnan palvelujen kehitykseen.

25 artikla

Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään yhden vuoden kuluttua sen voimaantulosta ja ilmoitettava niistä komissiolle viipymättä.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

26 artikla

Voimaantulo

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä.

27 artikla

Osoitus

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta

puheenjohtaja

Neuvoston puolesta

puhemies

LIITE I Direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle jäävät toiminnot

Edellä 22 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tietoyhteiskunnan palvelujen toiminnot, joita tämä direktiivi ei koske:

- notaarin toiminta,
- asiakkaan edustaminen ja puolustaminen tuomioistuimessa,
- rahapeli-toiminta, lukuun ottamatta kaupallista viestintää varten tehtyjä pelejä.

LIITE II Poikkeukset 3 artiklaan

Edellä 22 artiklan 2 kohdassa tarkoitettut alat, joihin ei sovelleta 3 artiklaa:

- tekijänoikeus, lähioikeudet, direktiivissä 87/54/ETY⁵⁶ ja direktiivissä 96/9/ETY⁵⁷ tarkoitettut oikeudet sekä teollisoikeudet,
- elektronisen rahan liikkeeseenlasku niiden elinten toimesta, joihin jäsenvaltiot ovat soveltaneet jotakin direktiivin .././EY⁵⁸ 7 artiklan 1 kohdassa säädetyistä poikkeuksista,
- direktiivin 85/611/ETY⁵⁹ 44 artiklan 2 kohta,
- direktiivin 92/49/ETY⁶⁰ 30 artikla ja IV osasto, direktiivin 92/96/ETY⁶¹ IV osasto, direktiivin 88/357/ETY⁶² 7 ja 8 artikla ja direktiivin 90/619/ETY⁶³ 4 artikla,
- sopimusvelvoitteet, jotka koskevat kuluttajien tekemiä sopimuksia,
- sähköpostin tai vastaavan henkilökohtaisen viestinnän avulla toteutettava ei-toivottu kaupallinen viestintä.

⁵⁶ Neuvoston direktiivi, annettu 16 päivänä joulukuuta 1986, puolijohdetuotteiden piirimallien oikeudellisesta suojasta, EYVL L 24, 27.1.1987, s. 36.

⁵⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi, annettu 11 päivänä maaliskuuta 1996, tietokantojen oikeudellisesta suojasta ("tietokantadirektiivi"), EYVL L 77, 27.3.1996, s. 20.

⁵⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi [elektronisen rahan liikkeeseenlaskijoiden liiketoiminnan aloittamisesta, harjoittamisesta ja toiminnan vakauden valvonnasta].....

⁵⁹ Neuvoston direktiivi, annettu 20 päivänä joulukuuta 1985, arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta, EYVL L 375, 31.12.1985, s. 3; direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 95/26/EY, EYVL L 168, 18.7.1995, s. 7.

⁶⁰ Neuvoston direktiivi, annettu 18 päivänä kesäkuuta 1992, muuta ensivakuutusta kuin henkivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta sekä direktiivien 73/239/ETY ja 88/357/ETY muuttamisesta (kolmas vahinkovakuutusdirektiivi), EYVL L 228, 11.8.1992, s. 1; direktiivi sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 95/26/EY.

⁶¹ Neuvoston direktiivi, annettu 10 päivänä marraskuuta 1992, henkivakuutuksen ensivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta sekä direktiivien 79/267/ETY ja 90/619/ETY muuttamisesta (kolmas henkivakuutusdirektiivi), EYVL L 360, 9.12.1992, s. 1; direktiivi sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 95/26/EY.

⁶² Toinen neuvoston direktiivi 88/357/ETY, annettu 22 päivänä kesäkuuta 1988, muuta ensivakuutusta kuin henkivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta, säännöksistä, joilla helpotetaan palvelujen tarjoamisen vapauden tehokasta käyttämistä, sekä direktiivin 73/239/ETY muuttamisesta, EYVL L 172, 4.7.1988, s. 1; direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 92/49/ETY.

⁶³ Neuvoston direktiivi, annettu 8 päivänä marraskuuta 1990, henkivakuutuksen ensivakuutusliikettä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta, säännöksistä, joilla helpotetaan palvelujen tarjoamisen vapauden tehokasta käyttämistä, sekä direktiivin 79/267/ETY muuttamisesta, EYVL 330, 29.11.1990, s. 50; direktiivi sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 92/96/ETY.

RAHOITUSSELVITYS

1. TOIMENPITEEN NIMI

Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi elektronista kaupankäyntiä sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista.

2. BUDJETTIKOHTA / -KOHDAT

Ei ole, ainoastaan hallintomenoja.

3. OIKEUSPERUSTA

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 57–66 ja 100 a artikla tai Amsterdamin sopimuksen voimaantulon jälkeen 47–55 ja 95 artikla.

4. TOIMENPITEEN KUVAUS

4.1 Toimenpiteen yleistavoite

Elektroninen kaupankäynti tarjoaa yhteisölle ainutlaatuisen tilaisuuden lisätä talouskasvua, parantaa eurooppalaisen teollisuuden kilpailukykyä sekä edistää uutta luovia investointeja ja työpaikkojen luomista. Tästä mahdollisuudesta ei voida kuitenkaan saada täyttä hyötyä, jollei verkkopalvelujen alalla (joka on erityisen tärkeä valtioiden rajat ylittävälle kaupalle ja pk-yrityksille) olevia lukuisia oikeudellisia esteitä poisteta. Direktiiviehdotuksen tarkoituksena on poistaa nämä esteet ja auttaa näin Euroopan unionin kansalaisia ja yrityksiä saamaan täysi hyöty elektronisen kaupankäynnin kehittymisestä Euroopassa.

Vuonna 1997 julkaistussa komission elektronista kaupankäyntiä koskevassa tiedonannossa⁶⁴ asetetaan selkeäksi tavoitteeksi luoda johdonmukaiset eurooppalaiset oikeudelliset puitteet vuoteen 2000 mennessä. Direktiiviehdotus on tämän tavoitteen mukainen. Sillä laajennetaan ja täydennetään useita muita aloitteita⁶⁵, jotka yhdessä mahdollistavat oikeudellisten esteiden poistamisen ja takaavat yleisen edun mukaisten tavoitteiden, eritoten kuluttajansuojan korkean tason, saavuttamisen. Ehdotus on myös täysin johdonmukainen kansainvälisellä tasolla tehtävän työn kanssa: yhteisö varmistaa näin ollen itselleen tärkeän roolin kansainvälisissä neuvotteluissa, ja sen vaikutus maailmanlaajuisen politiikan laatimisessa elektronisen kaupankäynnin alalla on huomattava.

Direktiiviehdotus perustuu komission vuoden 1997 tiedonannossaan määrittämiin suuntaviivoihin. Siinä säädetään kevyestä, toimivasta ja joustavasta lähestymistavasta ja kiinnitetään erityistä huomiota Internetin omaleimaisuuteen, eri osapuolten rooliin ja itsesääntelyyn. Ehdotuksessa noudatetaan toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteita,

⁶⁴ "Eurooppalainen elektronisen kaupankäynnin aloite", KOM(97) 157 lopullinen, 16.4.1997.

⁶⁵ Viimeisimpiä ovat direktiivit, jotka koskevat määräysten avoimuutta, henkilötietojen suojaa ja kuluttajansuojaa etäsovimuksissa, sekä ehdotukset direktiiveiksi ehdolliseen pääsyyn perustuvien palvelujen oikeussuojasta, sähköisistä allekirjoituksista, tekijänoikeuksista ja lähioikeuksista sekä sähköisestä rahasta.

sillä siinä käsitellään ainoastaan niitä kysymyksiä, joissa tarvitaan yhteisön väliintuloa. Euroopan parlamentti⁶⁶ on hyväksynyt nämä aihepiirit, jotka on nimetty myös vuoden 1997 tiedonannossa. Niitä koskevaa työtä tehdään kansallisella ja kansainvälisellä tasolla, ja ammatilliset tahot ja muut asiasta kiinnostuneet osapuolet tarkastelevat niitä parhaillaan.

Verkkopalvelujen tarjoamista koskevan nykyisen lainsäädännön soveltamista pohditaan useilla aloilla. Toisistaan eroavia kansallisia määräyksiä on jo voimassa tai pohdittavana, ja myös oikeuskäytäntöihin on ilmestymässä eroavaisuuksia. Direktiiviehdotuksella pyritään poistamaan tilanteen aiheuttamat esteet yhteisöön sijoittautuneilta palvelujen tarjoajilta tarkastelemalla viittä olennaista kysymystä, jotka muodostavat johdonmukaisen kokonaisuuden verkkopalvelujen vapaan liikkuvuuden mahdollistamiseksi. Kysymykset liittyvät kaikki toisiinsa, sillä elektronisen kaupankäynnin palvelujen esteitä voi ilmaantua taloudellisen toiminnan jokaisessa vaiheessa (myyninedistämisestä ja tavaran tai palvelun myynnistä riita-asioiden ratkaisemiseen), eikä mitään näistä esteistä voida poistaa erikseen (ei esimerkiksi ole mahdollista määrittää palvelujen tarjoajan vastuuta määrittämättä tämän sijoittautumispaikkaa). Euroopan parlamentti on hiljattain antamassaan päätöslauselmassa pyytänyt komissiota nopeuttamaan näihin kysymyksiin johdonmukaisella tavalla puuttuvan direktiiviehdotuksen esittämistä.

Edellä mainitut viisi kysymystä ovat seuraavat:

- 1) Tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoajien sijoittautumispaikka
- 2) Kaupallinen viestintä (mainonta, suoramarkkinointi jne.)
- 3) Sopimusten tekeminen verkossa
- 4) Välittäjien vastuu
- 5) Täytäntöönpano

4.2 Toimenpiteen kesto ja sen uusimista tai voimassaolon jatkamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt

Ei ole määritetty.

5. MENOJEN JA TULOJEN LUOKITUS

6. MENO-/TULOLAJI

7. RAHOITUSVAIKUTUKSET (osaan B)

Ei ole.

8. PETOSTENVASTAISET TOIMENPITEET

9. KUSTANNUSTEHOKKUUSANALYYSI

⁶⁶ Euroopan parlamentin päätöslauselma A4-0173/98 komission tiedonannosta "Eurooppalainen elektronisen kaupankäynnin aloite", 14.5.1998.

9.1 Määrälliset erityistavoitteet ja kohderyhmä

Elektronista kaupankäyntiä sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista annetun direktiiviehdotuksen tavoitteena on suojella ja helpottaa sisämarkkinoiden toimintaa erityisesti helpottamalla rajat ylittävien verkkopalvelujen tarjoamista yhteisössä.

Näiden markkinoiden potentiaalinen kasvu heijastuu osittain nykysuuntauksissa. Vuonna 1997 elektroninen kaupankäynti Euroopassa tuotti miljardi dollaria (maailmanlaajuisesti 7 miljardia dollaria), ja nykysuuntauksen mukainen ennuste on, että tämä luku nousee 30 miljardiin vuoteen 2001 mennessä. On huomattava, että tällaiset ennusteet perustuvat nykyisiin hajanaisiin oikeudellisiin puitteisiin ja saattavat siksi olla liian alhainen arvio todellisesta kasvupotentiaalista, joka voitaisiin saavuttaa, jos ehdotettu direktiivi siirrettäisiin osaksi kansallisia lainsäädäntöjä. Investoinnit uudelle palvelusektorille kasvavat, jos kehitysmahdollisuudet yhteisötasolla taataan.

9.2 Toimenpiteen perustelut

Direktiivissä otetaan huomioon, että elektronisen kaupankäynnin kehittyminen on vasta aluillaan, että sitä ei pidä rajoittaa hätiköidyillä ja soveltumattomilla säännöillä ja että eri osapuolet pystyvät itse sopimaan monista asioista. Siksi direktiivissä on valittu kevyt, kehittyvä ja joustava lähestymistapa. Sen sijaan, että annettaisiin määräyksiä jokaisesta yksityiskohdasta, direktiivissä säädetään, että komissio voisi joissakin tapauksissa hyväksyä täytäntöönpanotoimenpiteitä komiteamenettelyssä. Direktiiviehdotuksessa säädetään lisäksi sellaisen komitean perustamisesta, jonka kuuleminen on pakollista (22 artikla).

9.3 Toimenpiteen seuranta ja arviointi

Elektronista kaupankäyntiä sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista annetun direktiiviehdotuksen 23 artiklassa säädetään, että komission on annettava parlamentille ja talous- ja sosiaalikomitealle raportti direktiivin soveltamisen tuloksista viimeistään kolme vuotta ehdotetun direktiivin hyväksymisestä ja sen jälkeen joka toinen vuosi. Komissio raportoi parlamentille ja talous- ja sosiaalikomitealle toimen hallinnointiin osoitettavan henkilökunnan laatimilla asiakirjoilla. Tässä yhteydessä voidaan esittää ehdotetun järjestelmän mukauttamista koskevia ehdotuksia.

10. HALLINTOMENOT (OSA YLEISEN TALOUSARVION III PÄÄLUOKKAA)

Tarvittavien hallinnollisten varojen tosiasiallinen käyttöönotto riippuu varojen jakamisesta vuosittain tehtävästä komission päätöksestä ottaen huomioon myös budjettivallan käyttäjän sallimat henkilöstömäärät ja lisämenot.

10.1 Vaikutus henkilöstötarpeeseen

Toimen laji		Toimen hallinnointiin osoitettava henkilöstö		Josta		Kesto
				Asianomaisen pääosaston tai osaston henkilöstövoimavaroista saadut toimet	Lisävoimavaroista saadut toimet	
Virkamiehet ja väliaikaiset toimenhaltijat	A B C	1 0,5 0,5		1 0,5 0,5		toistaiseksi
Muut resurssit						
Yhteensä		2		2		

10.2 Henkilöstön lisäyksestä johtuvat yleiset taloudelliset vaikutukset

Käyttämällä nykyisiä toimen hallinnointiin osoitettavia henkilöstövoimavaroja 2,0 henkilötyövuotta x 108 000 ecua = 216 000 ecua. (Laskelma perustuu lukuihin A-1, A-2, A-4, A-5 ja A-7).

(1 000 ecua)

Toimen laji		Toimen hallinnointiin osoitettava henkilöstö		Määrät
		Pysyvät virat	Väliaikaiset toimet	
Virkamiehet ja väliaikaiset toimenhaltijat	A B C	1 x 108 0,5 x 108 0,5 x 108		108 54 54
Muut				
Yhteensä		2,0 x 108		216

10.3 Muiden hallintokustannusten lisääntyminen toimen seurauksena

(1 000 ecua)

Budjettikohta (Numero ja osasto)	Määrät	Laskutapa
A - 7031, Sellaisten komiteoiden kokouskulut, joiden kuuleminen on välttämätöntä yhteisön säädösten laadintamenettelyssä	19,5	Enintään kaksi kokousta vuodessa 15 jäsenvaltiota x 650 ecua x 2 = 19 500.
A - 701 Työmatkakulut	9,75	Päivän vierailu jokaiseen EU:n pääkaupunkiin = 650 ecua x 15 pääkaupunkia = 9 750 ecua vuodessa. Direktiiviehdotuksessa käsitellään kysymyksiä, jotka kuuluvat eri kansallisille ministeriöille kussakin jäsenvaltioissa. Vähintään yksi kahdenkeskinen tapaaminen vuodessa ennakoidaan näiden ministeriöiden kanssa niiden pääkaupungeissa.
Yhteensä	29,25	

Määrärahat otetaan pääosasto XV:n nykyisestä talousarviosta.

Vaikutusten arviointilomake

Ehdotuksen nimi: Ehdotus: direktiivi tietyistä elektronista kaupankäyntiä koskevista oikeudellisista näkökohdista.

Viiteasiakirja N:o:

Ehdotus

1. Kun otetaan huomioon toissijaisuusperiaate, miksi alalla tarvitaan yhteisön lainsäädäntöä ja mitkä ovat sen päätavoitteet?

Komission yksikköjen tekemän analyysin mukaan:

- (i) elektronisen kaupankäynnin suurin investoinnin ja työllisyyden kasvupotentiaali liittyy rajat ylittävään kauppaan
- (ii) kun verkkosivut ovat nähtävillä kaikkialla yhteisössä, online-toimintaan investointeja estävät ensisijaisesti huomattavat kustannukset, joita eri jäsenvaltioiden lainsäädännön erojen selvittämisestä aiheutuu
- (iii) säädösten moninaisuuden ongelma voidaan ratkaista ainoastaan yhteisön aloitteella, joka kattaa kaikki kyseisen kaupankäyntiin liittyvät tahot.

Havaitut oikeudelliset esteet koostuvat olemassa olevasta lainsäädännöstä. Siksi esteitä ei voida poistaa esimerkiksi pelkästään yhteisön itsesääntelyn avulla.

Jotta elektronisen kaupan alalle voitaisiin perustaa sisämarkkinat siten, että niiden tuottama taloudellinen kasvupotentiaali ja kuluttajien laajentuvat valinnanmahdollisuudet voidaan käyttää hyödyksi, tarvitaan yhtenäistä direktiiviä, joka kattaa kaikki tietoyhteiskunnan palvelut ja niiden tuotantoketjun osat.

Vaikutus liike-elämään

2. Keihin ehdotus vaikuttaa?

- Mihin liike-elämän aloihin?

Tutkimukset osoittavat kaikkien liike-elämän alojen ja niiden arvonlisäketjun osien voivan hyötyä elektronisesta kaupankäynnistä. Koska ehdotuksella poistetaan hyödyntämistä vaikeuttava oikeudellinen epävarmuus, siitä pitäisi olla apua kaikkien alojen yhtiöille niiden kehittäessä tietoyhteiskuntaan soveltuvia palveluja.

- Minkä kokoisiin yrityksiin (mikä on pienten ja keskisuurten yritysten osuus)?

Kaikenkokoiset yritykset hyötyvät ehdotuksesta, koska se käsittelee niille kaikille yhteistä ongelmaa. Ehdotus on kuitenkin erityisen hyödyllinen pienyrityksille, koska voimassaolevan eurooppalaisen lainsäädännön selvittämisen aiheuttamat kustannukset (samat kaikille alan yrityksille) ovat suhteellisesti paljon suuremmat pienyrityksen tuloihin nähden kuin suuryrityksen. Pääosasto XV:n rahoittamassa tiedotuslehtisessä julkaistun tutkimuksen mukaan (newsletter survey) lainsäädännön selvityskustannukset ovat pienyrityksille niin suuret, että ne ovat päättäneet kustannussyistä olla aloittamatta tämän alan innovaatiohankkeita. Poistamalla ylimääräiset lainsäädännön epävarmuudesta aiheutuvat selvityskustannukset pienyrityksiä voidaan kannustaa ryhtymään elektroniseen kaupankäyntiin, ja ne voivat siten ensimmäistä kertaa osallistua rajat ylittävään kauppaan sisämarkkinoiden alueella. Lopuksi on lisättävä, että monet mikroyritykset (itsenäiset toimijat) lähtevät

mukaan elektroniseen kaupankäyntiin, kun ehdotuksen avulla selkiytetään Euroopan oikeudellista kehystä ja tehdään siitä investoinneille otollinen.

- Sijaitsevatko tällaiset yritykset tietyillä yhteisön maantieteellisillä alueilla?

Eivät. Ehdotuksella autetaan yrityksiä kaikkialla yhteisössä.

4. Mitä taloudellisia vaikutuksia ehdotuksella todennäköisesti on?

- Työllisyyteen?

On mahdotonta arvioida ehdotuksen työllistämisaikutusta. Kuitenkin on selvää, että nykyinen säännösten hajanaisuus tukahduttaa innovaatiotoimintaa ja suosii tiettyjen palvelualueiden muutamia suuria operaattoreita, jotka saattavat käyttää elektronista kauppaa yksinkertaisesti vähentämään palvelujen myyjien määrää. Lisäksi elektroniseen kaupankäyntiin tehtävät investoinnit ovat alan tarvitseman teknologian takia mahdollisimman liikkuvia. Mikäli ehdotusta ei hyväksytä, on olemassa vaara, että Euroopan markkinoita palvelevia elektronisen kaupan alan työpaikkoja luodaan investointeja suosiviin kolmansiin maihin ja että ne harvat elektronista kauppaa käyvät yritykset, jotka sijaitsevat Euroopassa, pikemminkin vähentävät kuin lisäävät työvoimaansa.

Käsillä olevassa ehdotuksessa varmistetaan vastakkaisen suuntainen kehitys. Sen avulla helpotetaan markkinoille pääsyä, kannustetaan innovaatiotoimintaa ja autetaan siten luomaan työpaikkoja (katso liitteen osa III).

- Investointeihin ja uusien yritysten perustamiseen?

Ehdotuksella kannustetaan perustamaan Eurooppaan uusia tietoyhteiskunnan palveluja ja investoimaan niihin. Vähentämällä lainsäädännön noudattamisesta aiheutuvia kustannuksia (yrityksen on noudatettava kotimaansa sääntöjä eikä kaikkien viidentoista jäsenvaltion säädöksiä) ehdotuksella varmistetaan, että pienet innovatiiviset yritykset alkavat tarjota online-toimintojaan Euroopassa. Ehdotuksella kannustetaan myös innovaatiotoimintaa, koska se ei johda tilanteeseen, jossa yhtiöt luovat uusia tietoyhteiskunnan palveluja jäsenvaltioiden rajoittavimpien (vaikkei tehokkaimpien) säädösten mukaisesti.

- Yritysten kilpailukykyyn?

Ehdotuksella on selvästi myönteinen vaikutus myös kilpailukykyyn. Koska kilpailu elpyy innovatiivisten pienyritysten tullessa markkinoille, eurooppalaisista elektronisen kaupan harjoittajista tulee kansainvälisesti kilpailukykyisiä todellisilla maailmanmarkkinoilla.

Kuuleminen

Itse ehdotusta ei ole vielä toimitettu eri osapuolille, koska komission on ensin se hyväksyttävä. Vastauksessaan komission tiedonantoon "Eurooppalainen elektronisen kaupankäynnin aloite" (KOM(97) 157 lopullinen) kuitenkin sekä Euroopan parlamentti sekä talous- ja sosiaalikomitea tukivat laajaa eurooppalaista yhtenäistämisaaloitetta, joka perustuu tiedonannossa ehdotettuun sisämarkkinapohjaiseen lähestymistapaan ja jolla pyritään ratkaisemaan edellä luetellut ongelmat.

Myös edellä mainittu tiedotuslehtisen tutkimus osoitti, miten tärkeää näiden sisämarkkinoihin liittyvien ongelmien ratkaiseminen on. Samoin epäviralliset kahdensivuliset kontaktit osapuolten välillä, säännellyt ammatit mukaan luettuina, ovat tuottaneet myönteistä palautetta tässä ehdotuksessa kuvaillulle lähestymistavalle.

ISSN 1024-4492

KOM(98) 586 lopullinen

ASIAKIRJAT

FI

06 10 15

Luettelonumero : CB-CO-98-685-FI-C

Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto
L-2985 Luxemburg